

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-szoros petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

Nyitási díj 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda, Reszvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22 sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, március 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Titkos napiparancs március 23-ára.
Tűzifa- és szénszövetkezet Aradon.
Erzsébet királyné — a színpadon.
Hogy házasodott Ferenczy?
Katonaszabadító jegyző.
A vashidak és a miniszterium.
Megőrült a pásztorórán.
Vonatösszeütközés az aradi állomáson.
Országos aratósztrájk.
Nem lesz kiagyazás.
Társaság: Bácsné búcsuzik. Irta: Horovitz Gusztáv.

Titkos napiparancs

március 23-ára.

Katonák!

Március 23-ával nevezetes nap virrad a császári és királyi 33. gyalogezredre, a mely annak a szerencsének részese, hogy II. Lipót császár nevét örök időkre viselheti. Az ugynevezett *diens frei*, pihenő és az ünnepi ételadag jelzik, hogy ez a nap az ezred történetével elválaszthatatlanul össze van forrva. A disztéren, ahova e nap dél-előttjén, szép zsinór-vonalakban, párhuzamosan előremeredő csákó-ellenzőkkel fölállotok, megtudjátok, hogy kinek köszönhető a pihenő és a századkonyha sültje. Elmondják nektek németül, magyarul és románul. Németül elmondja az ezredes, magyarul és románul egy-egy százados. Milyen szerencse, hogy az ezredben mindig van egy százados, aki magyarul is tud; ha az ezredes beszédjét magyarul csak egy főhadnagy tolmácsolná, az ujságok mindjárt nemzeti sérelmet sütnének abból.

Elmondják, hogy ötvennyolc év előtt, Taljánországban, Mortara és Novarra mellett, a 33. gyalogezred megverte az olaszokat. Az ezredet Benedek ezredes kommandálta, ugyanaz a Benedek ezredes, aki mint Benedek tábornok Kőniggrécnél... nem, ezt nem mondják el. Szóval, Mortara és Novarra, valamint 1849. március 23-ika örök tanujeljei lesznek az ezred vitézségének, hősiességének; s a mai harminchármasok, ha dicső eleikhez méltóak akarnak lenni, azokat tekintés mintaképül s legyenek vitéz katonái a legfőbb hadurnak, nemkülönben a hazának.

Katonák! Se nektek, se az előjárótoknak nem szabad politizálni. A szóonokok, akik Mortara-Novarra jelentőségéről beszélnek, tapintatosan, vagy minden szándék nélkül, elkerülik azt, hogy milyen ügyes-bajos dologban vitték a harminchármasokat az olaszok ellen. Háboru előtt se szokás a katonákat megkérdezni, hogy helyeslik-e a fegyveres beavatkozást abban a diplomáciai összeütközésben, vagy hatalmi kérdésben, amelyről ép szó van. Annál kevésbé tartozik ez utólag a katonákra. Az ezredet harcra

küldték, az ezred ment a harcra. Parancsot kapott s a parancsot vitézül teljesítette. És az természetes, hogy az ezred nem a vereségeit ünnepli, hanem a győzelmeinek évfordulóit. A katonai nevelés-tudomány azt tartja, hogy a győzelmek ünneplésével a katonákban fejlesztik a bátorságot, a szolgálatkészséget, a hivatás öntudatát, szóval mindazt, amit katonai szellemnek neveznek. Ezért ünneplik Mortara és Novarrát, tekintet nélkül arra, hogy mi járatban küldték az időben Radeckyt az olaszok nyakára.

Ennek, legalább a mai felfogás szerint, így kell lenni. De a mai felfogás mellett mind jobban gyökeret ver egy másik nézet is. Hogy a katona nemcsak gyakorlatozó és menetelő automata, nemcsak egyszerű hozzátartozója a fegyvernek, vagy az ágyúnak, hanem: ember is. Gondolkodó ember, a kinek nem mindegy például, — hogy a közel jövőbe nyúló hasonlattal éljünk — hogy magyarul vezényel-e vagy sem. Ember, akinek lelkét nem gyüri le a fegyelem. S az agyának munkája közben elé kerül néha egy-egy kérdés, hogy mit, mért, kinek kedvéért tesz mindent, hogy milyen jelentősége, története, háttere van mindannak, ami körülötte történik. Esetleg eszébe jut az is, hogy mi haszna van az emberiségnek, a hazának, a világbékének abból, hogy ő engedelmesen végzi a tagozott menetet és pontosan belövi a céltáblául kitűzött papirkatona gyomrát. De ezzel a kérdéssel ne gyötörjétek magatokat, katonák.

A masirozó és menetelő gépnek dolgát elvégzik becsületesen holnap délelőtt, a disztéren. A katonának emberi részéhez mi szólunk.

Katonák! Tudjátok mi volt 1849-ben? Magyarország akkor folytatta az élet-halál birkózást Ausztriával. Tudjátok-e, mi történt a mortarai ütközet idején az aradi várban? Az aradi várból osztrák katonák ágyúzták a várost, a polgárok lakóházait s a magyar honvédek tömérdek vért pazarolva ostromolták a sáncokat, hogy az osztrákokat onnét kiűzzék. S akkor a magyar legények, katonák javát kivitték külföldre, hogy ott Ausztria érdekeiért prédálják vérüket. A kiknek jó érzésű, szabadság-vágyó parancsnokuk volt, — volt a Lenkey-huszároknak! — azok hazaszöktek, s vihették a maguk testvéreiért. A harminchármasokat Olaszországba vitték, hogy ott Radecky alatt harcoljanak a „lázadók“, az olaszok ellen. Tudjátok-e, mit akartak ezek a lázadók? Szabadságot akartak. Az olaszok fölbuzdultak a magyar hősiesség csodatettein, az osztrákok csufos vereségein. Ok is fegyvert fogtak az elnyomójuk, Ausztria ellen. „Olaszország kardja“ Károly Albert, szárd ki-

rály, a nagy Viktor Emánuel apja állott a szabadságharc élén. De ez a szabadságharc rövidebb volt, mint a mienk. Mortara volt az olasz szabadságharc Világosa. 1849. március 23-án megverték az olaszokat az osztrákok. Megverte Radecky, megverte Benedek ezredes, megvertétek ti, harminchármasok. Ugye, magyar fiuk, büszkének kell lennetek, hogy akkor az eleitek nem voltak itthon, hanem Olaszországban és hogy a rebelleket, az olaszokat leverte? Igaz, hogy azután az olasz oroszán újra a talpára állott, s Ausztriától mindent elvett, ami elvehető volt. De ez nem változtat a 33. gyalogezred dicsőségén. Szébb és bizonyára stilszerűbb lenne, ha az osztrák fegyverek dicsőségét Mortara és Novarrában lehetne ünnepelni. Azonban, miután ez technikai okokból nem lehetséges, így is jó.

Becstelen lenne, katonák, aki ezek után arra akarna bujtogatni benneteket, hogy Mortara és Novarrát ne ünnepeljétek. Akik tehetnének arról, akiknek tenni kellene azért, hogy a magyar katonák ilyen emlékeknek ne áldozzanak: azok nem törődnek ilyesmivel. Azok jól ülnek a hatalomban. El is felejtették, hogy valaha őket katonai kérdések izgatták. Akkor is kényelemben voltak, amikor a katonákat az ő politikai játékaik miatt továbbszolgálatra benn tartották, akkor is, amikor azt szerették volna, hogy a visszatartott katonák megtagadják a szolgálatot. Az ő fülök most begyöpösödött minden katonai sérelem iránt. Nem törődnek a Kossuth-nóta miatt lefokozott tisztekkel; nem is izgatja őket, hogy az altábornagy, aki Kossuth Lajos szobráról a visszatartott katonák koszoruját erőszakkal levétette, magyar nemességet kap; nem fut vérbe a szemük az idegen kaszárnya-felírások láttára. Hát hogy törődhetnének ők azzal, hogy a magyar katonákat milyen ünnepre fogják? S ha ők nem törődnek vele, töletek bizony nem lehet kívánni, hogy engedetlenséggel, fegyelemsértéssel magatokat becsukassatok. Ugy se változtatna ez a világ során.

Azért hát végezzétek el kötelesség szerint a Mortara-Novarrát, akárcsak egy más katonai gyakorlatot. De ha a galamb-szürke-hajtokás uniformis alatt fölébred bennetek a gondolkodó ember: jusson eszetekbe, minden megnyilatkozás nélkül, az igazsága ennek a napnak. Egy öntudatos gondolatnak nagyobb hatása van az emberre, mint száz forma szerint való beszédnek. Annak az egy gondolatnak most nem vehetitek sok hasznát; de el ehetitek arra az időre, amikor kikerültek a katonasorból, s amikor a politikában kell gondolkodni arról, hogy mit köszönhet nekünk Ausztria és hogy mit köszönhetünk mi Ausztriának.

S ha beteltek Benedek ezredesnek di-

esetével, akkor jusson eszetekbe még valami. Szóltan, szalutálás nélkül elhaladva a vértanuk emléke előtt, gondolatok arra: ez a Benedek, magyar ember léte, tábornoka volt Haynaunak, aki a vértanukat fölakasztatta. Ez a Benedek, magyar ember léte, Szőreghnél a honvédek ellen vezetett csapatot. Katonák! Ilyen, valóban ilyen a katonai erények, a vitézség, a király és a haza iránt való hűség mintaképe? . . .

+

Tűzifa- és szén szövetkezet Aradon.

Főhívás a város közönségéhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A tüzelő anyagok óriási drágaságának megszüntetésére törekszik most Aradon egy alakulóféltben le ő szövetkezet. A város közönségének érdekét szem előtt tarva, a szövetkezetnek az a célja, hogy a nagyközönség a helyi viszonyokhoz mérten a lehető legolcsóbban szerezzék be tűzifa és szénkészletét. A szövetkezet már a megalakulás stádiumában van, amennyiben e hó 28-ikán tartja meg alakuló közgyűlését.

A szövetkezet felhívást intéz a város közönségéhez. A felhívás a szövetkezet célját és szervezését a következőkben foglalja össze.

Alulírottak azon elhatározásra jutottunk, hogy szövetkezeti alapon *Tűzifa és szén beszerzési vállalatot* létesítsünk a társadalom minden rendű és rangú rétegének bevonásával. A szövetkezet 1000 darab 50 koronás részjegy jegyzése után megalakul. A jegyzések azonban tovább is folytathatók lesznek, hogy lehetőleg 2000 darab részjegy legyen jegyezve s így 100.000 korona vállalati alaptőke legyen biztosítva. Mert minél nagyobb érdekkört ölel fel a szövetkezet, annál nagyobb mennyiségben történhetik a fa és szén bevásárlása s így annál jutányosabban annak beszerzése és elárúsítása.

A részjegyek havi részletben is törleszthetők lesznek s így módjában lesz a szerényebb vagyoni állású polgártársainknak is a szövetkezet előnyében részesülni.

A szövetkezetet egyelőre 20 évre tervezzük korlátolt felelősséggel, vagyis úgy, hogy az általa jegyzett üzletrészek erejéig lesz felelős. Megemlítjük még, hogy részjegyet az Aradi ipar és népbanknál, az Aradi kereskedelmi és iparkamaránál, az Aradi ipartestületnél, az Aradi butorszövetkezetnél, valamint az összes aradi hivatalokban bárki jegyezhet s hogy az alapszabály tervezetét teljes részletességgel az alakuló közgyűlésen fogjuk megősmertetni.

Aradon, 1907. március hó 18-ikán.

A felhívást az alábbiak irták alá: Apor Gyula, Aczél Károly, Aszlán János, Baross Ferenc dr., Baross Zsigmond dr., Braun Gusztáv, Brunhuber József, Borlodon György, Boda Ferenc, Barcza István, Bisztriczky József, Bálint Imre, Balogh Jenő, Berecz Károly, Cservenka János, Dobró Pál, Dobsa Ferenc, Dulovits Oszkár, Don Constantin, Drágyics János, Drescher Árpád, Éles Béla dr., Exterde Kálmán báró, Ékes József, Fischer József, Figus Albert, Földy Pál, Fodor Domokos, Fritz József, Faragó Béla, Földes Kelemen, Fischer Antal, Fekete József, Ferch Odön, Györfy Arnold, Herman I. Károly dr., Hehs Béla, Hehs Aladár, Jegessy Károly dr., Joó Béla, Jakabffy Gyula, Kiss Lajos, Kotilla József, Kovács Antal, Kristyórány János, Kiss Ferenc, Kasnyik Lajos, Kapitány Béla, Kerényi Kálmán, Kovács Vince, Klinberger Miksa, Kánya Géza, Krenner Zoltán dr., Kretz János, Lukácsy Lajos, Lamsér János, Leviczky Tibor, Meisztrovits János, Münster Ernő gróf, Mészáros Vince, Murádi Álmos, Mihájlovics Tódor, Mátófy Béla, Matusik Márton, Nagy Lajos, Neszl János, Nádler Lajos, Najmányi Imre, Nagy János, Pichler János, Pareán György, Porczán Lajos, Pellégrini Károly, Pikarszki Sándor, Priban Miklós, Papp Gyula, Probst Béla, Persa Péter, Preisinger Béla, Reicher Károly, Rác Ferenc, Rác Márton, Steigerwald Alajos, Stoll Béla, Sztanity Mátyás, Sófalvi György, Schwartz Pál, Schuch Ferenc, Szász Tamás, Sztójakovits Milán, Schannen Béla, Szucsú Péter, Szuchi Károly, Szepekovszky Teofil, Szabó Karácsony, Tisch Mór dr., Turay János, Tonesz Ferenc, Virágh Lajos, Visi Ferenc, Verzar Sándor, Weiman József, Wütmann Károly, Zudor Andor.

Az alakuló közgyűlés e hó 28-ikán csütörtökön délután hat órakor lesz a városháza földszinti tanácskozó termében. A szövetkezet kiváló szakembert akar élére állítani s ezért *Waldner Gyula* kereskedelmi tanácsost, a kiváló pénzügyi és kereskedelmi szaktekintélyt akarja vezérigazgatónak megnyerni.

Hogy házasodott Ferenczy?

Szerelem és detektivek.

A művész visszaemlékezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Ha vannak olyanok, akiket édes emlékek fűznek Aradhoz, úgy *Ferenczy Károly*, a budapesti Királyszínház jőnévű komikusa, aki a minap két estén át vendégszerepelt az aradi Nemzeti Színházban, bizonyára azok közé tartozik. Étetének egyik legkedvesebb momentumát játszódott itt le, a házassága, — amelyet nagy ravaszsággal és számtalan veszedelmek között itt kötött meg 1902. márciusában *Krecsányi Veruskával*, aki különben is aradi leány. Mostani ittléte alatt elevenítette fel *Ferenczy* az érdekes történetét. Hálásan emlékezik meg *Csiky Károly* árvaszéki ülnökről, aki az által hogy a dispencziót megadta, lehetővé tette, hogy ez a fűlig szerelmes bohém pár a zord nagybácsi ellenzése dacára a házasságban egyesüljön.

Az érdekes házassági regény, melyet maga a művész elevenített fel, a következő:

Krecsányi Ignác színigazgató nagybátyja *Elischer Évának*, akit 1900 táján vett magához Szegedre, hogy kiképeztesse a színipályára. A bájos fiatal leány így vette fel a *Krecsányi Vera* nevet. Második esztendeje volt akkor a szegedi színtársulatnál *Ferenczy Károly* komikus, aki addig volt partnere a szép leánynak, míg kölcsönösen komoly vonzalom támadt a dologból.

A nevelő szülők azonban másképen gondolkodtak. Saját gyermeküknek tekintették *Vera* s úgy találták, hogy mást érdemel, mint *Ferenczyt*, akinek oldala mellett nem látták elég biztosnak a jövő boldogságát. A szerelmesek tehát elhatározták, hogy *Veruska* megszökik Szegedről, s Makón át *Aradra* megy édes anyjához, hogy attól szerezzék meg a tervezett házassághoz szükséges szülői beleegyezést.

A kritikus estén, mikor *Veruska* hazaszökött, *Krecsányiék* éppen vacsorához akartak ülni, mikor feltűnt, hogy a *Vera* széke üres. Rögtön mozgósították a ház népét, tüvé tet-

Bácsné búcsúzik.

Irtá: Horóvitz Gusztáv.

Elbúcsúzik a színpadtól egy nagy művésznő, akinek minden volt a színpad. Othagyja azt a világot, melyben köny és mosoly egyképen uralkodik, ahol a családás ikertestvére az örömmek, boldogságok, ahol a szenvedélyek izzó tűzében formálódik ki az egyéniség, ahol csak kétféle ember élhet: a tehetséges és tehetségtelen, — a középszerűség elbukik. Farsa világ, mely a valóságon épül és mégis méltatlan távolságokra jár a valóságtól. Köny, mosoly, vidámság és tragédia mind, mind csak tettetett és mégis annyira igaz, hogy ez a tettetés igazi embereket nevel ennek a misztikus világnak, a színpadnak.

Eltől a világtól, a szívéhez nőtt valóságtól búcsúzik el holnap este *Bácsné Maar Julia*. A mi színészkedés, művészettől ihletett alakoskodás multjában a nagyságot adta, művésszé tette, kiválasztotta még a nagyok közül is, holnap este nem lesz színészkedés, egy darab élet lesz, búcsúcsók a festett világ élő és élettelen alakjainak. Minden szó, mely a művésznő ajkáról elhangzik, búcsú szava lesz, melylyel lsten hozzádot mond az ő igazi világának, ahol köny és mosoly uralkodik, ahol . . . de hiszen nem olyan nagyon szomorú ez, pongessünk vidámabb hurokat.

Osz hajó, zajos matrózat linnepelünk holnap este. Hangosan, szép jókodyben, túlradó szeretetben egyesül színpad és nézőtér. Vidám mókák járják a

színpadon, örömtől kipirult arcok mosolyognak a nézőtérrel. *Bácsné* búcsúzik tőlünk. Lelkesülten ünnepejjük a kedves művésznőt, aki gazdag lelkenek kincsesházából annyi gyönyörűséggel ajándékozott meg bennünket. Viszünk neki egy pár szál virágot, sok, sok babért és tengernyi szeretetet. Beszegjük visszavonu ásának útját ünnepléssel, elkísérjük a nyugalomba, aztán tovább szeretjük, itt marad közöttünk, felkeressük gyakran, mindennap, ő is oljön hozzánk és nagy vidámság közepette regélni fog emlékeiből, eleveveg dicsőségei multjáról és a visszaemlékezésben újra átéli ezernyi dicsőségét, örömet és boldogságát.

Ugy-e nem is búcsúzás ez? Egy kis pauza, rövid pihenés, aztán újból a miénk lesz *Bácsné*. A kít dédelgetünk, akit szeretünk s aki még nagyon sok gyönyörűséget szerez azoknak, akiket szeret és akik szeretik.

Megint ott kezd a gondtalan, virágos gyermekkoránál. Elcsövegi majd szépen, aranyos mosolygással, hogyan is lépett színpadra? Elmondja majd, mint akart tíz éves korában nagy lánynak látszani, mikor rövid szoknyaeskáját jócskán leeresztve, gombostűkkel tüzdeltte meg, azt híven, hogy így már okvetlen nagy lány, aki bátran játszhat szerelmes szerepeket.

Sok, sok diadala volt abban a negyvenkét esztendőben, melyet színpadon töltött. Mennyi emlék, mennyi értékes reminiscencia is fűződik ehhez a tengernyi időhöz! Lesz miről beszélgetni, kifogyhatatlan tárháza az emlékeknek, benépesítve már el-

mult, régen porladó, valamikor dicsőséget arató emberekkel, most is élő, szereplő egyének intim apróságaival, mind, mind meg fog elevenedni *Bácsné* nyugalmanak napjaiban, benépesítve, edvessé téve, derűt hintve öreg korára.

Dicsősége teljében, művészetének épségével vonul nyugalomba *Bácsné*. Ünnepejni fogják, ehhez az ünnepséghez járulunk mi is hozzá, ezzel a pár sorral tiszteletünket és szeretetünket kifejezni *Bácsné* személye és művészete iránt.

Amennyi dicsőségben, örömben és ünneplésben volt része művészi pályáján, legyen éppannyi öröme és boldogsága a pihenés éveiben.

Gondolatok.

Magay Berta.

— Ne akard elhítenni az emberekkel, hogy olyan vagy, amilyen szeretnél lenni.

— Némely ember jó véleménye elég ahhoz, hogy más gondolja rólad az ellenkezőt.

— Legőszintébb bizonyítvány az, amelyet titkon magunk adunk magunknak.

— Akit mindenki szeret, azt senkisémit szereti.

— A családás mindig annak fáj legjobban, akiben csalódnak.

tek mindent a színháznál, de hasztalan. A gyámszülők eleinte arra gondoltak, hogy Veruska Ferenczyvel szökött meg. De csakhamar kitudódott, hogy Ferenczy otthon van. A mozgósított detektiveket egészen nyugodtan fogadta Iskola utcai lakásán.

— Becsületesemre, — szökött Ferenczy — e pillanatban nem tudom, hogy hol van Veruska!

Igazat mondott, mert abban a pillanatban tényleg nem tudta, hogy Veruska kocsin van-e, vagy pedig már a vasuton ül. Mert Vera elűnt a városból. De nem egyedül. Huszár János dr. ügyvéd, Ferenczy jóbarátja kísérte, akire, mint családos emberre, nyugodtan rábízta aráját. Az ügyvéd ismerte az ifju pár lelki küzdelmét. Már korábban egyengette nekik az utat, hogy egybekelhessenek. A szökésnél magához vette a házasságkötéshez szükséges iratokat és a szerelmes leánynyal meg sem állt Makóig.

Száz és száz szem figyelte ezalatt, hogy mit csinál Ferenczy. Ferenczy pedig nyugodtan cigarettázott és társalgott ismerőseivel. A detektivek folyton a sarkában voltak. Ferenczy eleinte nem sokat törődött velük, de végre bosszantani kezdte a dolog. Elhatározta, hogy megtréfálja őket. Elindult sétálni. Előbb a szegedi pályaudvarig ment, majd visszafordult és a Szeged Rókus pályaházhoz indult. A több kilométer uton hűsége senki kísérték Varga és Szaák detektivek. A két derék ember homlokán gyöngyözött az izzadság.

— Tekintetes ur! — kérdezte Varga detektív — nem fáradt még el?

— Sőt, nagyon sétáló kedvemben vagyok. Még éppen háromszor akarom ezt az utat megtenni.

A két detektív elszörnyedt. Kölcsönösen egymás karjaiba akartak ájulni. Ferenczy azonban megsajnálta őket és hazament a lakására. A redőnyt félretolva, meglepetten tapasztalta, hogy a két detektív még most sem tágit. Ugy őrzik a házat, mint két alabárdos.

— No megálljatok, megtréfállak én benneteket!

Kivett az ágyából egy deszkát és felöltöztette a ruhájába. Ráadta a bundáját, a nyak helyét zsebkendővel bekötötte és kalapot tett a fejére. A felöltöztetett deszkát azután az ablakhoz támasztotta és a lámpát égve hagyta, ő pedig a földön csuszva kimászott a lakásból és a háznak a Kelemen utcára nyíló kapuján át eltávozott. Később Varga detektív kiment a vonathoz jelenteni az ott időző Koczor János h. főkapitánynak, hogy Ferenczy otthon van és az ablakhoz dülve ugylátszik, hogy alszik.

Ferenczy pedig ezalatt az Európa kávéházba ment, ahol a menetrendet tanulmányozta és éjjel két óra tájban elindult a pályaudvar felé. Utközben ismét találkozott Szaák detektívvel, aki most már szükségtelennek tartotta, hogy utána menjen. Gondolta, a vonathoz ugyanis résen van Koczor kapitány. A helyettes főkapitány azonban már korábban hazament, mert Varga detektív azt jelentette neki, hogy Ferenczy otthon alszik.

Hajnali négy óra után indul az arad-csanádi vonat. Ferenczy jegyet váltott s vígan robbogott Makó felé. A makói pályaudvaron reggeli hét órakor találkozott szerelmesével, aki csak Makóig utazott, hogy itt bevárja őt. Nehány perc múlva Huszár dr.-ral együtt kedélyesen folytatták a félbenhagyott utazást, s kilenc óra felé már Aradon voltak.

Az örömtől sugárzó arcú, repeső szívű szerelmesek elérték hát a boldogság révét. Nem volt már semmi akadály, ami esküvőjüket meggátolhatná. Dispenzációt kaptak, az összes iratok rendben voltak s álmosan, törődötten, de

boldogan léptek az aradi m. kir. anyakönyvvezető hivatalába. Itt aztán rövidesen megkötötték az egy esztendő óta várt és sóvárgott házasságot.

Krecsányiék egy ideig duzzogtak, de aztán lassanként belenyugodtak a változhatatlanba. S lehet, hogy azóta azt is belátták, hogy Veruskához nem is volt olyan nagyon méltatlan egy olyan művész, mint a minő ma Ferenczy.

Erzsébet királyné — a színpadon

Német szemtelenkedés.

Meghurcolják a királyné emlékét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Bonn Ferdinánd, a Berliner Theater igazgatója, II. Vilmos császár és a német udvar kedvelt színésze, újabb babérokra vágyódik. A jövő színházi szezon számára új drámát írt, a mely vakmerőségében és ferdítéseiben ritkítja párját. Az új darab most jelent meg könyvalakban, címe: *Második Lajos*; főszereplői a szerencsétlen véget ért bajor király és *Erzsébet királyné*. A könyv vakmerő szemérmelenséggel gyalázza meg Erzsébet királyné emlékét, felháborító tendenciával úgy tüntetve fel a királynét, mintha férjéhez hűtlen lett volna.

Bonn drámájának két alaptétele van. Az egyik az, hogy Lajos király nem volt örült, hanem az orvosokkal szövetkezett udvari klikk fosztotta meg trónjától és eszétől, Gudden ideg-orvost a király maga fojtja bele a starenergi tóba halála előtt. Lajos király szerencsétlen sorsa a darabban Erzsébet királyné szereplésével van erős összeköttetésben.

Az első fölvonás a királyné szüleinél, Miksa bajor hercegnél játszik. Bonn szerint 1867-ben. Ez vaskos tévedés, mert akkor Erzsébet bajor hercegnő már rég Ausztria császárnéja volt és nem a fiatal hercegné, akinek szívét a deli bajor király meghódította. Es Lajos király jön, hogy megkérje a herceg másik leányának: Zsófia hercegnőnek a kezét. Erzsébet szerelmes Lajosba Zsófia hercegnő nem szereti a királyt, nem is akar a felesége lenni, hanem szívesebben megszöknék az udvari fotográfussal, a kibe, az udvari bálon megismerkedve, beleszeretett. De azért mégis a király menyasszonya lesz és az is marad, a mig Lajos meg nem lesi, amint a fotográfussal találkozik és csókolózik. Ezzel a jelenettel végződik a második fölvonás. A király fölbonthatja az eljegyzést.

A harmadik fölvonásban megjelenik Lajos király kastélyában *Erzsébet*, immár Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja. Párbeszéd fejlődik ki. Erzsébet megvallja, hogy boldogtalan, mert nem szereti férjét. Burkoltan szerelmet vall Lajosnak, aki most szintén belészeret Erzsébet királynőbe. Elrebegi:

— Szeretek, de el kell válnunk!

A negyedik felvonásban Lajost örültnek nyilvánítják. Az ötödik fölvonásban Erzsébet királyné vissza szeretné adni Lajost az életnek és a szabadságnak. Ő sem hiszi, hogy a király örült. Öltöztetőnőjével levélkét akar a király kezébe csempészetni, amely a szökés részleteit tartalmazza. Dürkheim, a király egyetlen hűséges embere óvja a királynét, legalább állására legyen tekintettel. Nem, nem, feleli Erzsébet, csak az ő szabadulását tartásatok szemetekben.

Hogy tervezi Erzsébet a szökést? azt a királyné e szavai árulják el:

— Herkulesi erejével üsse le, fojtja meg, verje agyon, tiporja el kinzóit, azután vesse

magát a habokba, uszszon a fal tulsó oldalára és *siessen az én karjaimba*. Ha egyszer velem van, akkor föltüzelem a lelkét. Münchenbe megyünk és ha ő nem akar beszélni, hát beszélni fogok én. En szavakat akarok találni, amelyek tüzet gyujtanak, szavakat, amelyek mindenkit magukkal ragadnak.

A terv első része sikerül. Lajos megkapja a levelet, az ideg-orvost rábírja, hogy ápolóit a kastélyba küldje, Gudden és a király egyedül maradnak. Lajos ledobva ruháját, a tóba veti magát. Az ideg-orvos utána. Kétségbeesett küzdelem fejlődik ki közöttük, de a király győztes marad: Gudden a tó hullámai között leli halálát, a szabadulás útját azonban Lajos sem találja meg. Elhagyja ereje. E szavakkal: szabad vagyok, erőtlenség a hullámok közé hanyatlik.

Eddig a darab. Már maga az, hogy ez a könyv megjelent, mely Erzsébetet úgy tünteti föl, mintha ő *biztatta volna föl a szerencsétlen Lajost gyilkosságra és hűtlen feleség színében viszi a világ elé*, minden bárgyúsága mellett is kész botrány. Hogy pedig ilyesmit színpadra is vigyenek, az már valóban meghaladja azt a türelmet, melylyel a mélyen sértett királyi férj és a bajor hercegi család (melyet két szerencsétlen, mártír leányában is durván bántalmaznak) Berlin vakmerőségeivel szemben viseltetik. Szinte hihetetlen, hogy a szövetséges államban olyan darabot, mely a szomszéd államok kegyeletét oly mélyen séri, előadhassanak.

Erzsébet királyné a gyilkos törnek esett áldozatul, Zsófia hercegnő, mint az alenconi herceg özvegye a párisi jótékonycélu bazar tüzkatasztrófájában lelta halálát, Lajos király a starenergi tó hullámai között találta meg az örök nyugalmat, mindezek tények, amelyek megdöbbentenek és mint nem mindennapos emberi tragédiák, könyeket sajtolnak szemünkbe. Ezért nem valószínű, hogy a német császár Bonn ur vásári komédiájának az udvarképességet megadja, mert ezzel nemcsak a saját lovasias érzését sértené, hanem szentesítené Lajos király és Erzsébet királyné emlékének meghurcolását is.

A vashidak és a miniszterium.

A körtöltések kisajátítása. — Késik-e a megsemmisítés miatt a vashidépítés? — A miniszter ellenvetései. — Az Eötvös-utcai hid. — A tűzér-laktanya ügye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi vashidakra vonatkozó iratok tudvalevőleg most fent vannak a kereskedelmi miniszteriumban, ahol alapos tanulmányozás tárgyává teszik azokat, mielőtt a miniszter a végleges döntést meghozná. Müller Károly országgyűlési képviselő a napokban fentjárt a kereskedelmi miniszteriumban és a vashidak kérdésének jelenlegi állása felől tudakozódott. A képviselő az alábbiakban számolt be tudósítónk előtt fővárosi utjáról:

(A megsemmisített kisajátítás.)

— Itthon sokan félremagyarázták a kereskedelmi miniszternek legutóbb leérkezett leiratát, amely a körtöltés és hid kiépítéséhez szükséges területek kisajátítására vonatkozik. A miniszteri leiratot úgy értelmezték, hogy abban a miniszter a kisajátítást megsemmisíti. Ehhez pedig olyan kommentárokat fűztek, hogy ezzel a körtöltés kiépítése és a hid felépítése halasztást szenved. Ez nagy tévedés. A kereskedelmi miniszter még az eljárás előtt kijelölte azt a vonalat, amerre a körtöltésnek haladnia kell. A kisajátítási engedélyt is megadta, csu-

pán a közigazgatási bizottság által kiküldött albizottság eljárását minősítette törvénytelennek és semmisítette meg, mert az albizottság túllépte hatáskörét és a kisajátítási árakra nézve tárgyalásokba bocsátkozott az érdekeltekkel. Erre az albizottság nem volt feljogosítva.

A miniszter utasítása szerint az albizottság a közel napokban újra elkezdte a kisajátítási eljárást. A miniszter megsemmisítő döntése nem jelenti azt, hogy a vashid és a köröltés építési munkálatait a kisajátítási eljárás jóváhagyása előtt ne lehessen megkezdeni. Különben is ma megtettük megjegyzéseinket a miniszter leiratának főbb pontjaira s ezeket még holnap felterjesztjük a miniszterhez. Azt hiszem, hogy az ünnepek után minden rendben lesz.

(Az Eötvös-utcai híd irányja.)

A kereskedelmi miniszteriumban utána néztem a vashidak ügyének. Az ujaradi vashid kérdése most már teljesen elintézett. Az Eötvös-utcai vashid kérdésében a miniszternek némi ellenvetése van. Néhány aradi szakértő ugyanis azt mondta, hogy az Eötvös-utcai vashid az Eötvös-utca tengelyében legyen, vagyis a Maros folyásával derékszöget képezzen.

A miniszter ezt kifogásolta és ama véleményének adott kifejezést, hogy a hidat a pillérek miatt nem képezhet a v folyásával derékszöget, vagyis nem jöhet az Eötvös-utca tengelyébe, mert ekkor a hidat hajlását hatvan méterrel magasabbra kell építeni. Ez pedig a tervbe vett kiadásokat nagyon is felülmúlja.

En ma a mérnöki hivatalban tudakozódtam e kérdés felől és két szakértő véleményét kértük ki. A szakértők azt mondták, hogy a városnak nem fog többé kerülni a hidat hajlásának magasabbra való építése, mert a kiadások megtérülnek a hidon szedendő vámokból. Legfeljebb az az eset áll majd elő, hogy a kincstár néhány évvel később veheti át a hidat, mint amennyi időt eddig tervbe vettünk. Azt hiszem, hogy a miniszter bele fog nyugodni a helyi viszonyokat ismerő szakértők véleményébe.

(A munkák kiadása.)

A kereskedelmi miniszteriumban azt a téves nézetet vallják, hogy mi a vashidak építkezési munkálatainak kiadásáról szóló felterjesztésünkben egy aradi ipartelepnek akarunk kedvezményeket biztosítani. Azt tartják ugyanis a miniszteriumban, hogy mi a felterjesztésünkben azt mondjuk, hogy úgy a vas, mint földmunkákat egy pályázónak adjuk ki, amivel meg akarjuk akadályozni azt, hogy fővárosi, az aradi viszonyokkal tájékozatlan vállalkozók is részt vegyenek a pályázatban.

A miniszterium szakreferensét felvilágosítottam egy jegyzőkönyvünkkel, amelyben az áll, hogy a munkálatok egy pályázónak, vagy pedig a különböző munkálatok más-más vállalkozóknak is kiadhatók.

E felvilágosítás után bizonyosra veszem, hogy a miniszterium a vas-, kő- és földmunkákat más-más vállalkozónak fogja kiadni.

(A tüzeraktanya ügye.)

Arról értesültem Araden, hogy a hadügyminiszter leiratot intézett a városhoz s ebben a tüzerkaszárnyához szükséges telek vételárát magasnak tartja. Az a véleményem, hogy ehhez a hadügyminiszternek semmi köze. A város olyan drága telken építheti fel a kaszárnyát, amilyenén akarja. Ez a városnak magánügye.

Különben most járt le a városnak ama kötelezettsége, hogy a tüzerkaszárnyát felépíti. Azon fáradozom most, hogy az ügy a jövő hávi közgyűlés elé kerüljön s a törvényhatósági bizottság mondja ki, hogy kötelezettségéhez tovább is ragaszkodik.

Katonaszabadító jegyző.

Untauglich!

Felfüggesztés egy vád miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A temesmegyei Vinga községnek szenzációja van. A község főjegyzőjét, Schaffer Józsefet Joanovits Sándor alispán tegnap felfüggesztette állásától s már ötödik napja szigorú vizsgálatot tart a jegyzőség összes ügyei és számadásai felett.

A község egyrésze már régen gyanús szemmel nézte a jegyző urit allűrjeit s már régebben suttozták, hogy vagyonának javarészét nem igaz uton szerezte. Ezzel a váddal azonban senkisésem mert határozott formában fellépni, mert felt a jegyző mindenhatóságától. Akinek a választások alkalmával szerzett érdemeiért egyet-mást szívesen elnéztek feljebbvalói. A vádak azonban az utóbbi időben mind határozottabb formában léptek fel, egyre másra érkeztek a feljelentések az alispánhoz, míg végre e hó 18-án Joanovits Sándor alispán maga szállott ki Vingára a vizsgálat megejtésére, melynek eredménye a jegyző felfüggesztése lett.

Alkalmi tudósítónk a felfüggesztés részleteiről a következőket közli:

Schaffer József vingai községi főjegyző ezelőtt huszonnégy évvel, 1883-ben került Vingára, mint községi írnok. Csakhamar meglehetősen népszerűsége tett szert, úgy, hogy midőn néhány év múlva megüresedett a jegyzői állás, nagy többséggel őt választották meg községi jegyzőnek. Bár feltűnt, hogy ez idő óta sokkal költségesebben él, szeretreméltó modorával el tudta magáról terelni a gyanút, elannyira, hogy a kicsiny vingai társadalomban előkelő helyet tudott magának biztosítani. Általánosan agilis, derék embernek ismerték s midőn évekkor ezelőtt a vingai kaszinó érdekében kifejtett agitációja sikerrel járt, őt választották meg a kaszinó elnökének. Ezenkívül iskolaszéki jegyző s a Vörös kereszt egyesület titkára. Gyermekait is uralmára nevelte s egyik leányát nem rég adta férjhez egy budapesti kereskedelmi akadémiai tanárhoz.

A minek évek során nem tudtak magyarázatot adni, most egy névtelen levél alapján kiderült s egész Vinga megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy az, aki társadalmi életében olyan nagy szerepet vitt, éveken át cinkostársával összejátszva, katonaszabadítással szerzett busás mellékjövedelmet.

Miután nem ez volt az első névte en feljelentés ellene, maga Temesmegye alispánja Joanovits Sándor vette kezébe a vizsgálatot s 18-án Vingára érkezett, hol ma már ötödik napja szakadatlanul folyik a vizsgálat. 19-én Temesvármegye törvényhatósága fényes ünnepség keretében leplezte le Kossuth Lajos arcképét, a melyen részt vett az egész vármegye tisztviselői kara, de az alispán annyira sürgősnek találta a vizsgálatot, hogy még azon sem jelent meg.

A vizsgálat eddig állítólag semmi szabálytalanságot nem talált az ügykezelés dolgában, de a katonaszabadítás ügyében a kihallgatott tanúk igen terhelően vallottak, úgy, hogy az alispán kénytelen volt a jegyzőt felfüggeszteni. Egyesek ugyanis önként jelentkeztek a vallomástételre s mind-egyik tudott valakit, akit a jegyző állítólag jó pénzért megszabadított a terhes katonai szolgálatától. E hallatlan visszaélések, mint a tanúk vallomásából kiderül, ezelőtt körülbelül 12 évvel történtek, s most annak kiderítésén fáradozik az alispán, nem ter-

helik-e újabb keletű bűnök a jegyző lelkiismeretét. A jegyző a vallomásokkal szemben határozott tagadásban van.

A vizsgálat és felfüggesztés dacára Schaffer Józsefnek még mindig sok barátja van Vingán, akik azt állítják, hogy az egész feljelentés boszu műve s hogy azok, akik a vallomásokat ellene leadták, nem mondanak igazat. A község nagy része mindenesetre sajnálattal látja s üldözésnek minősíti a Schaffer elleni vizsgálatot, amelynek kimenetele elé reménységgel és bizalommal néz, mert nem hiszi, hogy az az ember, aki évek hosszú során olyan általános tiszteletet tudott kivívni, valaha letért volna az igaz utról.

Vonatösszeütközés az aradi állomáson.

A mozdonyvezető bűne.

Összerongolt motorosok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi vasuti állomáson ma reggel vasuti szerencsétlenség történt, amelynek a szerencsés véletlen folytán emberélet nem esett áldozatul. Egy mozdonyvezető bűnös vigyázatlansága miatt egy zsufolásig telt motorosvonat összeütközött egy tolató mozdonyval. Az összeütközés következtében több utas kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedett, a motoroskocsik pedig összezúzódtak. A vasuti karamboról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Ma reggel hat órakor az Arad-Csanádi Egyesült Vasutaknak öt motorosból álló vonata érkezett Mezőhegyes felől Aradra. A motorosok zsufolva voltak utasokkal, akik a mai hetivásárra jöttek be Aradra a szomszédos községekből.

A motorosvasut az aradi állomás területén a végállomástól körülbelül egy kilométernyi távolságban összeütközött egy tolató mozdonyval. Az összeütközés olyan heves volt, hogy a motorosok ülőhelyei összedültek és az utasok a nagy rázkódtatás következtében egymásra estek.

Rémítő pánik keletkezett erre a motoroson megérkezett kétszáz utas között. Az utasok nagyrésze nőkből állott, akik az összeütközés után következő pillanatban a kocsikból menekülni igyekeztek. A szűk ajtóknál nagy tolongás támadt, amelynek következtében számosan apróbb horzsolásokat szenvedtek.

Az első motoros eleje teljesen összezúzódtott, a többi kocsi pedig megrongálódott. A tolató mozdony egyik ütközője letörtött. Az utasok közül egy ópécskai birtokosnő, özv. Mihucz Száváné a jobblábán súlyosan megsérült és mentőkocsin a kórházba szállították. Holik Antal motorosvezető a mellén kisebb zúzódást szenvedett. Két férfi utas is kisebb sérülést kapott. Ezeket szintén beszállították a kórházba, ahol sebeiket bekötötték. A két férfi ezután elszökött a kórházból s így nem sikerült megállapítani kilétüket.

Az összeütközésről értesítették a rendőrséget, ahonnan Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy jelent meg a helyszínén és megindította a nyomozást. A nyomozás kiderítette, hogy az összeütközésnek Dorka György államvasuti mozdonyvezető volt az oka. A mozdonyvezető ugyanis a tolató mozdonyt a tilos karjelző és lezárt váltó dacára ugyanarra a pályára vezette, amelyen a motoros vonat szabályszerűen bejárt az állomásra.

A mozdonyvezető ellen megindítják a büntető eljárást.

Nem lesz kiegyezés.

Wekerle Bécsbe megy.

A király előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 22.

Az osztrák miniszterek az utolsó szálig elutaztak Budapestről s egyelőre félbeszakadtak a kiegyezési tárgyalások. Ma Beck báró — mint Bécsből jelentik — megjelent a király előtt s jelentést tett neki a budapesti tárgyalásokról.

A mai budapesti lapok tele vannak kombinációkkal és állítólagos értesülésekkel a kiegyezési tárgyalásokról. Budapesti tudósítónk a legilletékesebb helyre fordult felvilágosításért az újságok értesüléseire vonatkozólag s a következő választ kapta:

— Az újságok mind kombináltak. Igen természetes, hogy itt-ott ráhibáztak a valóságra, de a tudósítások nagyjában magukon viselik a kombinálgatás bélyegét. Annyit azonban közölhetek önnek, hogy a budapesti tárgyalások egyes részletkérdésekben *közelebb hozták egymáshoz* a két kormányt, de a nagy *elvi* kérdésekben *nem sikerült a megegyezés* s a helyzet ma az, hogy ninesen kilátás arra, hogy a *kiegyezés sikerüljön*. Husvét után újabb tanácskozás lesz Bécsben, de amennyiben az addig váltandó jegyzékekből nem fogjuk látni a közeledés lehetőségét, husvét után a magyar képviselőház közgazdasági bizottsága előveszi a *magyar autonom vámtarifát s azt részleteiben is letárgyalja és beterjeszti jelentését a Háznak*.

Ez a kijelentés mutatja a legjobban, hogy a helyzet most már teljesen kiélesedett s a magyar kormány abban a meggyőződésben él, hogy nem fog sikerülni megkötnie a kiegyezést Ausztriával.

Az egyetlen pozitív eredmény eddig, hogy a husz éves kiegyezés gondolata is teljesen elesett. Sugalmazott közlemények most már erősen hirdetik, hogy ezzel sokkal plauzibilisebb lesz a tíz éves kiegyezés létrejöttének a reménye, mintha a huszéves szerződés gondolata soha felszínre nem került volna, mert az osztrákok megtanulták, hogy tarthatatlan követeléseik magyar részről energikus visszautasításra találtak. Hangoztatják azt is, hogy a tízéves szerződés arra is lehetőséget nyújt, hogy benne az ezután következő időről elvi kijelentésekben gondoskodjanak. A tegnapi, utolsó tanácskozáson a két miniszterelnök konstataálhatta, hogy a blockjáradék konverziója és a fogyasztási adók elkülönítése dolgában némi fentartással közeledés jött létre, viszont a tarifaugyekben nincs közeledés. A fogyasztási adókról folytatott tanácskozásokba fontos állampénzügyi, szociális és ipari motívumok vegyültek s ittírányadással szolgáltak a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések is.

Ugyancsak a kormány sajtója most arra figyelmeztet, hogy a fogyasztási adók ügyének elintézésénél gondolni kell arra, hogy a monarchia két állama egymással ne bánják rosszabbul, mint a külföldi államokkal. A müncheni boksörnek csak nem adunk több kedvezményt, mint a pilzeni sörnek? — kérdezik. A részletek kidolgozásával megbízott albizottságnak azonban már meg előlték az utat, melyen haladva, kétségtelenül megegyezésre juthat, anélkül, hogy Ausztria sokat nyerne vagy Magyarország a megszokott aránynál többet vesztené az ügyön. Egyebekben pedig — nincs

eredmény. Sieghardt osztrák osztályfőnök, a miniszterelnök jobb keze szerint *nem is lesz* addig, míg Magyarország nem engedékenyebb. Félünk attól, hogy az osztrákok nem hiába várakoznak.

A miniszterelnöki palotában ma minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja résztvett. A minisztertanácson *Wekerle Sándor* miniszterelnök beszámolt az osztrák miniszterekkel folytatott tárgyalásokról és ismertette azokat az okokat, amelyek miatt a tárgyalás meghiúsult, majd megállapították a módokat, amelyek mellett Bécsben folytatni fogják a tárgyalásokat. A minisztertanács több mint négy óra hosszat tartott.

Wekerle délután 5 órakor Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál. Hír szerint a miniszterelnök referálni fog a királynak arról is, hogy minő hatással volt a trónörökös berlini útja a magyar politikai körökre.

A hadügyminiszter rokoná.

A milliomos hölgy.

Becsapott tüzérkapitány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, március 22.

Furfangosan esapta be *Köchert* Miksa fővárosi tüzérkapitányt egy jó családból való de fegyházviselt asszony: özv. *Nagy* Ferencné. A neve már sokszor megfordult ennek a némbeknek a lapok törvényszéki rovatában. Valaha vadházasságban élt *Vesztróczy* István fővárosi tanácsnokkal, akit különféle szélhámosokba vitt bele s csalásaiért akkor 6 évi börtönnel sújtották. A bűnös hajlamu asszony 1905 telén került szabadra s tüstént újabb csalásokon törte a fejét. Megtudta, hogy *Köchert* kapitánynak eladó háza van Budán s ajánlatot tett neki hogy megveszi az ingatlant. Magát *duszdag* nőnek mondva, aki még külön is milliós örökséget vár, 180.000 korona vételárban állapodtak meg.

Özv. *Nagy* Ferencnének, miután a fiát, *Nagy* Ferenc tanítójelöltet szerepeltette vevő gyanánt, első dolga volt a házat átírtni a maga nevére. Fizetni persze nem fizetett, hanem ellenkezőleg, azon volt, hogy mint háztulajdonosnő kaució alkalmazottaktól gyorsan egy-egy kis pénzre tegyen szert. Közben *Köchert* kapitányt azzal áltatta, hogy várja a tőkéi után befolyó kamatokat, aztán 100.000 korona kölcsönt is fog kapni egy rokonától, aki — bankigazgató. Rokonának mondta *Bauer* volt közös hadügyminisztert is. Mindebből persze egy szó sem volt igaz, de a huza vona alatt a szélhámos asszony, meg a fia kicsaltak *Bajusz* József házmestertől 600 és *Kollár* Pál házfelügyelőtől 2000 korona óvadékot.

Mikor kitudódott, hogy anya és fiu — az utóbbi „tanár”-nak mondva magát — közönséges szélhámosok: a házvételi ügylet megdőlt és mindkettőjüket letartóztatták. A budapesti törvényszék, *Makucz* bíró elnöklése mellett, ma vonta őket feleletre kétféle csalás büntette miatt.

Özvegy *Nagy* Ferencné siránkozó hangon, össze-vissza hazudozva azt állítja, hogy nem volt szándéka senkit megkárosítani.

Elnök: Hát miből akarta a házat kifizetni?

— A pénzeimből, amikkel nekem tartoznak.

— Honnan várt még pénzt?

— Van *Eperjesen* egy — másfél milliós örökségünk. (Derűtség.)

— Ugyan, ki látta és tudja azt?

— Hát, kérem, már kapott is belőle 30.000

forintot — az első férjem unokatestvérének a fia. (Nagy derűtség.)

— Maga beszélt valami nagy bankdirektor rokonáról is?

— Az igaz is, de... de... nem nevezhetem itt meg. Még ma is várok a találmányomból pénzt.

— Micsoda találmány az?

— Egy jégbicikli. (Nagy derűtség.) De ez nem nevetni való, már 8 országban patentírozottam.

A jégbicikli feltalálóját a törvényszék másfél évi börtönrre ítélte.

Az aradi postarabló meghalt.

Tizenöt év után

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Országszerte feltűnést keltett az a borzalmas rablógylkosság, amely 1891. évi április 26-ára virradóra történt az aradi vasuti állomás egyik mellék helyiségében, a vasuti postán.

Egy napidíjas postaszolga, *Pivovárnik* János volt az áldozat. Feje valami vasdoronggal volt összezúzva, nyakát éles balta vághatta keresztül. A meggyilkolt postaszolgát április 25-én este 10 órakor látták utoljára életben. *Fodor* Ferenc és *Gazdik* Bertalan segédtsz, *Kiss* Péter kíséző szolgál és *Demetrovics* József posta szolgál voltak, akik vele utoljára beszéltek.

Másnap reggel 5 órakor, mikor a *Pivovárnik* őrizetére bízott 9687 frt. 62 krt elakarták rendeltetési helyére szállítani, *Fodor*, *Kiss*, *Szentessy* és *Manuilla* a szerencsétlent irtóztató vértócsában, egy vastag pokrócba burkolva, holtan találták a helyiség kövezetén.

A pénzes ládából a majdnem 10000 forintnyi összeg az utolsó krajcárig hiányzott. A láda két kulcsra járt. Az egyiknek a helyiség sarkában álló asztalka fiókjában, a másiknak a szolgálatban levő *Pivovárnik*nál kellett volna állania. De most mind a kettő benne volt a láda zárjában. A rablógylkosnak tehát ismerenie kellett a körülményeket, tudnia kellett, hogy a kulcsokhoz hogy juthat.

A csendőrség és rendőrség karöltve működött a szenzációs eset kiderítésénél. A törvényszék részéről *Földes* vizsgálóbíró hetekig dolgozott éjjel nappal. Az első gyanu az akkor este szolgálatban volt postai alkalmazottakra, különösen pedig *Fodor* Ferenc segédtszre és *Demetrovics* József szolgára irányult. *Fodor* Ferenc került a veszedelmesebb helyzetbe. Nehezen igazolta alibijét, mert szégyelte bevallani, hol jártak akkor éjjel. Élete módja is alapot nyújtott a gyanúsításokra. A rablógylkosság előtt néhány héttel szokatlan költsékezésbe keveredett, adósságba verte magát s nevetve hittegette hitelezőit, hogy nemsokára sok pénzhez jut. Le is tartóztatták s május 6-ig volt vizsgálati fogságban. Csak ekkor tűnt ki, hogy minden gyanúsítás alaptalan. *Demetrovics* csak két napig volt vizsgálati fogságban. A nyomozás elaludt, csak a csendőrség részéről folytatták nagy titokban, még pedig oly szép eredménnyel, hogy a valódi tettest, *Kiss* Péter volt aradi postaszolga, utóbb kisjenői csizmadia személyében november 30-án elfogták.

Kiss a rablógylkosság idejében segédtszolgá volt az aradi postán. Csendőr is volt, nyugdíjazták, s éppen ezen a révén vették fel a postához. A rablógylkosság után 6 hétre elbocsátották a postától, de szemmel tartották.

Októberben boltot akart nyitni s néhány nappal később egy kis házra alkudozott. Ezzel aztán végleg elárulta magát. November 29-én

beállított hozzá két csendőr és kutatni kezdett nála. Irtózatossá zavarba jött, mire őrizet alá vették s reggelre letartóztatták.

Földes vizsgálóbíró és Kovács csendőrkapitány kijött Aradról s rögtön vallatásra fogták. Két órai vallatás után Kiss töredelmesen bevallotta, hogy ő követte el a rablójalkosságot, mire bekisérték az aradi kir. ügyészség börtönébe. A büntársak kinyomozása még sok időt vett igénybe, úgy, hogy perének tárgyalására csak 1892 végén került a sor s azzal végződött, hogy Kiss Pétert *életfogytig tartó fegyházra* ítélték. 1893. február 8-án vitték Aradról az *illavai fegyházba*, a hol tegnap, *tizenöt évi raboskodás után meghalt.*

MULATSÁGOK

(=) **Hangverseny Gyorokon.** A gyoroki ev. ref. egyház ujonnan beszerzett nagy harangja költségeinek fedezésére, húsvét ünnep másodnapján, 1907. év április 1-énja, gyoroki kaszinó helyiségeiben, hangversennyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté pont 8^{1/2} órakor. A hangverseny műsora: 1. Impromptu. Reinhold Hugó, zongorán előadja: Kaufmann Irénke. 2. A nátha. Dialog Erdélyi Zoltántól, előadják Kaufmann Terike és Tabajdi Ilona. 3. La Somnambule. V. Bellini. Trio, zongorán játsza Konez Benőné, gordonkán Eudrényi Imre, hegedűn Griffel Lajos. 4. Zsadányi Armánd: Bihari érzélgője. Hegedűn előadja Griffel Lajos. 5. Schubert: A vándor. Eneklí Montia Gyorgyné, zongorán kíséri Konez Benőné.

Lamm főhadnagy támadói.

Az újrafelvétel kérdése.

Az ügyészség indítványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A híressé vált Lamm pör újrafelvételének sorsa a napokban fog végleg eldőlni. Maga az eset sokkal több port vert fel, semmily máris feledésbe mehetett volna.

Lamm Hugót, az aradi háziezred volt főhadnagyát 1905. év decemberének egyik éjjelén összehozta halvézete Opreán Péter és Antali Elemér notórius csavargókkal a rosszul világitott Árpád-téren s ez a találkozás majdnem életébe került. A két züllött alak ugyanis megtámadta a gyanútlanul arra haladó katonatisztet, elragadták kardját és súlyos sebet ejtettek a homlokán. A főhadnagy kard nélkül, csupán puszta kézzel védhette magát, de lefogták s Opreán és Antali *állítólag* átkutatták a zsebeit s tiz koronát tartalmazó pénztárcájától is megfosztották.

A megtartott esküdtszéki tárgyaláson beigazolódt, hogy a vádlottak tényleg megtámadták a főhadnagyot, de nem nyert teljes beigazolást, hogy tényleg elrabolták-e Lamm Hugó pénztárcáját. Opreán és Antali ugyanis állhatatosan tagadták, hogy raboltak volna s azt állították, hogy csupán egy nő miatt akarták megverni a főhadnagyot, aki a 10 koronát azért adta nekik, hogy kardját visszaadják. Az esküdtszék az előbbi álláspontra helyezkedett s rablás büntetésében mondta ki vétkeinek a vádlottakat, mire a törvényszék Opreánt tizenkét és Antalit hét évi fegyházra ítélt. A védelem az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be, amelyet szintén elutasítottak.

Időközben a védelem több mentő tanut kutatott fel s ez alapon Deutsch Izsó dr. védő perujtásért folyamodott. Az aradi törvényszék helyt adott a kérelemnek s a védelem óhajára helyszíni vizsgálatot is elrendelt, melyet ez évi január 29-én este az Árpád-téren meg is tartottak. A helyszíni vizsgálatnak azonban igen kétes eredménye lett, mert a vádlottak és a

tanuk vallomása nem fedték minden tekintetben egymást, elannyira, hogy végül az újabb vallomások alapján azt sem lehetett pontosan megállapítani, hogy a térnek melyik részén is történt tulajdonképpen a támadás.

A törvényszék ekkor az összes iratokat az újabb vallomásokról felvett jegyzőkönyvekkel együtt indítványtétel végett áttette az ügyészséghez, amely a mai napon a per újra felvétele tekintetében *elutasító indítványt* tett. Egyben vissza terjesztette az iratokat a törvényszékhez, amelynek egyik büntető tanácsa a napokban fogja a revíziós pert tárgyalni, de az természetesen kérdés, hogy az ügyészség álláspontjára fog-e helyezkedni? Ha a vádlottak valami uton-módon igazolni tudják, hogy egy nőért való verekedés közben sebesítették meg Lammot, s hogy nem raboltak, tetemesen lefogják szállítani büntetésüket, aminek aligha fog örülni a rendőrség, amelynek ezek a csavargók már annyi gondot okoztak.

HIREK.

— **A szászok a népiskolai törvény ellen.** Nagyszebenből táviratozzák, hogy a nagyszebeni szász járási választmány elhatározta, hogy a szász választókerületek képviselőit felszólítja, hogy foglaljanak a népiskolai törvény ellen a legerélyesebben állást, mert az nagyon károsítja a felekezeti iskolákat.

— **Az angol trónörökösne — Fráter Loránthoz.** Budapest-ről táviratozzák: Az angol trónörökös neje, akinek nagyanyja a híres szépségű Rhédey Klaudina grófnő. Sándor württembergi herceg neje volt, rendkívül megleghangu levelet irt magyarországi rokonaihoz gróf Rhédey Lajosné elhalálózása alkalmából. A trónörökösne a részvétlelet Vámbéry Arminnak küldte, aki azt Fráter Béláné szül. Rhédey Julia grófnőhöz és Fráter Loránt edesanyjához, mint legközelebbi rokonokhoz juttatta.

— **A bazini pótválasztás.** Pozsonyból jelentik: Bazinban április 3-án lesz a pótválasztás Dömötör Mihály néppárti és Ivánka Milán dr. tót nemzetiségi jelöltek között.

— **A lovasdandárparancsnok Aradon.** Vértesi Weiss Ernő, a temesvári 7. lovasdandár parancsnoka holnap Aradra érkezik, hogy vizsgálatot tartson a 12. huszárezrednél föllállított önkéntesi iskola fölött.

— **Főhercegek a francia kormány ellen.** Tegnap este Bécsben a „Minály arkangyal” egyesület évi közgyűlését tartotta, amelyen résztvett Lipót Szalvátor főherceg és Bianka főhercegnő. A bécsi arisztokrácia szintén teljes számban megjelent. Trauttmansdorff Rudolf gróf elnök a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

— Azért jöttünk ma itt össze, hogy a pápa ő szentsége szomorúságában részt vegyünk. De azért is összejöttünk, hogy határozottan állást foglaljunk amellet, hogy ilyen egyházellenes viszonyok megteremtését nálunk, Ausztriában tűrni nem fogjuk. A szabadkőműves szellem már az osztrák tájakon is végigsöpört és meg akarja ingatni a keresztény világnézetet. Kiáltásuk velem együtt, hogy éljen a pápa ő szentsége, éljen a császár!

A gyülekezet szót fogadott. Ezután Marschall püspök azt mondta, hogy neki a szent-anya áldását küldötte és ezt az áldást most szétosztja a jelenlevők között. Az áldás után véget ért a gyűlés. A bécsi francia nagykövet nyomban jelentést tett kormányának a gyűlés lefolyásáról.

— **A tőzsde áldozatai.** Budapest-ről táviratozzák: A gabonatőzsdén tegnapelőtt hirtelen megindult áremelkedés egymásután szedi áldozat

ait a tőzsdei tagok sorából. Tegnap délután ifj. Schwarcz Jakab, ma pedig a Reich Jenő és társa cég kért moratóriumot. Még két három gabonacég küzd nehézségekkel, de ezek kéz alatt igyekeznek hitelezőkkel megegyezni. Ha a gabonaáremelkedés meg nem szűnik, akkor a fizetésképtelenség egész sorozata várható, mert a tulnyomóan gyöngye elemek ma tartoznak a papirosgabonával, amelynek szállítására nincs árujuk és nincs pénzük sem. Az áremelkedésnek okát részben kedvezőtlen vetéshirekben keresik; rossz áttelelés vagy egyéb károk felismerése kissé korai volna. Tény az, hogy az árfolyamok emelkedése már régóta volt ilyen gyors és az ezáltal támadt árkülönbözeteknél nem csoda, ha a coulisse természetszerű tevékenysége élénkebb.

— **Nyolcszázmillió jótékony célra.** Londonból jelentik, hogy a „New York Herald” részleteket közöl Rockefeller végrendeletéről. A lap azt mondja, hogy ez a végrendelet bámulatba fogja ejteni a világot. Adatait az amerikai lap Rockefeller egyik bizalmas barátjától kapta, akinek alkalma nyílt belepillantani Amerika leggazdagabb emberének végrendeletébe. A végrendelet szerint Rockefeller 800 ezer milliót hagy különféle közérdekű és jótékony célra, 600 milliót pedig az Egyesült-Államoknak testált. Hogy a leányára mennyi jut, azt az amerikai lap nem említi meg.

— **Értekezlet a gyermeknap ügyében.** Az „Országos Gyermekvédő Liga” április 2. és 3-án rendezendő gyermek-napjának megbeszélése tárgyában gróf Károlyi Gyuláné elnöklété alatt folyó hó 23-án szombaton d. u. 3 órakor, a városháza dísztermében értekezletet tart az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület. Az érdeklődőket ezuton is meghívja az elnökség.

— **A duna-pataji választás.** Dunapataj ról jelentik: Ma volt a dunapataji kerületben a választás. Jelöltek voltak: Kauzer János, Lázár Nándor és Muzsa Gyula. A választók felvonulása rendben történt. Délután 2 órakor a szavazatok aránya a következő volt:

Kauzer	735
Muzsa	454
Lázár	201

A választás csak a késő éjjeli órákban ér véget. Előreláthatólag Kauzer és Muzsa között pótválasztás lesz.

— **Tűz egy gyermekszínházban.** Odesszából táviratozzák: A Péterhoff szállóban ma gyermekelőadás volt. A nagyterem zsufolásig megtelt gyermekekkel. A színpadon játszó gyermekek ruháján levő vatta, amely a havat ábrázolta, meggyuladt. Pár perc alatt az egész terem lángokban állott. Több gyermek a tűz vész áldozata lett. Néhány anya a katasztrófa színhelyén megőrült.

— **Kreutzer István dr.-t elfogták.** A főváros társadalmi életében egykor nagy szerepet játszott Kreutzer István dr., keresett ügyvéd, tudvalevőleg tavaly a bűn útjára tévedt és kaució-sikkasztás, hamisítás és egyéb bűnök miatt bíróság elé került. A vizsgálati fogságból megfelelő kaució letétele mellett ideiglenesen szabadlábra helyezték, miközben Kreutzer dr. újabb sikkasztások és hamisítások elkövetése után Amerikába szökött. A budapesti rendőrség a konzulátus útján ott is folyton figyeltette és megtudta, hogy ott Tenner Lajos álnév alatt tartózkodik. Kreutzer dr. hetek előtt Rotterdamba utazott. Még elutazása előtt értesült arról a rendőrség, mely érintkezésbe lépett a rotterdami rendőrséggel. Megtudták, hogy Kreutzer dr. Rotterdamból Bécsbe utazott és elutazása előtt meghagyta a rotterdami szálló portásának, hogy leveleit Tenner Lajos névre a bécsi Erzsébet-szállóba küldjék. A rendőrség minden előkészületet megtett, úgy, hogy mikor

Kreutzer dr. tegnap Bécsbe érkezett: a detektívek azonnal elfogták és letartóztatták. Kreutzer dr. t. holnap hozzák Budapestre.

— **Lengyel Zoltán és az ügyvédi kamara.** Ismeretes, hogy Lengyel Zoltán dr. ama hírlapi támadások folytán, amelyekkel ügyvédi minőségében is például vasúti baleset perei miatt támadták, fegyelmi följelentést tett önmaga ellen. A budapesti ügyvédi kamara azonban visszautasította ezt a feljelentést, mert az ügyvéd nem jelentheti fel önmagát. Erre Baracs kamarai ügyész vállalta a vádat, hogy az ügy mégis tisztázható legyen és ezen az alapon Lengyelt nyilatkozattételre, valamint bizonyítékainak bemutatására hívták fel. A kamara fegyelmi tanácsa tegnap foglalkozott az ügyvel s miután éjfélig tárgyalt, az ügyész indítványa alapján, amely konstatálja, hogy Lengyelnek ügyvédi működése mindenben korrekt és semmi ügyvédi tisztességbe ütköző dolgot sem követett el, *mellőzte a fegyelmi eljárást.*

— **Strassnoff a börtönben.** Zágráb-ból táviratozzák: Strassnoff Ignácot ma szállították el Lepoglavára a fegyházba, hogy kitöltse a három évi börtönbüntetését. A börtönben levették az aranykarperecét és helyette bilincset raktak a kezére. Strassnoff e gyöngédtelen procedurán cinikusan mosolygott és megjegyezte:

— Még ezt is!

Az átszállítás Zágrábból Lepoglavára négy csendőr fedezete mellett történt.

— **A Jenának nincsen szerencséje.** Toulonból táviratozzák: A Jena csatahajó fedélzetén egy villámlámpa exploziója következtében ismét tűz keletkezett. Nagy pánik támadt a hajón, a matrózok megrémülve menekültek. Szerencsére senkinek sem történt baja, csupán az egyik matróz beleesett a vizekbe, ahonnan csakhamar kihúzták.

— **A cár öccsének szerelmi ügye.** Szent-Pétervárról jelentik, hogy udvari körökben sokat beszélnek most a cár fivérének, Mihály nagyhercegnek szívügyéről. A nagyherceg beleszeretett egy polgárleányba, Förster kisaszonyba és vonzalma állítólag olyan heves, hogy az özvegy cárnénak, sőt magának a cárnak is, akik a nagyherceg jövőjét féltik, nagy gondot okoz. Mihály nagyherceg, aki örökölte atyja, III. Sándor hatalmas alakját, nagyon szerény és egyszerű életmódjával tűnik ki a cári család tagjai közül. Jól értesült személyiségek azt állítják, hogy az özvegy cárné csakis azért utazott Angliába, hogy ott kedvenc fia részére feleséget keressen.

— **Leégett gőzmalom.** Makóról táviratozzák: Dombiratoson Ráth János nagybirtokos gőzmalma ma éjjel ismeretlen okból kigyulladt és teljesen leégett. A nagy szélben csak nagynehéz tudták a tűz továbbterjedését meggátolni. A kár mintegy 100,000 korona. Az épület biztosítva volt.

— **Királyellenes tüntetés a madridi operában.** Madridból jelentik, hogy az ottani operában a napokban kinos incidens zavarta meg „Hamlet” előadását. A királyi család több fejedelmi vendégével kissé későn érkezett a színházba és éppen abban a pillanatban foglalták el páholyukat, amikor a színpadon egy duettet énekeltek. A karmester azonnal kopogott és rendes szokás szerint a királyindulót kezdte játszani a zenekar. Az előadás illetlen megszakítása nem tett szert a karzati közönségnek és ennek hatalmas fútyullással adott kifejezést. A váratlan tüntetés nagyon meglepte a színház többi közönségét, a földszinten és a páholyokban a karzat lármájának ellensúlyozására éljenezni és tapsolni kezdtek. Pár pillanat alatt olyan nagy láрма keletkezett, hogy a rendőrségnek kellett közbelép-

nie s gyorsan eltávolította a karzatok illoyalis közönségét. Az előadás ezután zavartalanul folyt tovább.

— **Egy urileány tragédiája.** Szolnoki levelezőnk írja: Tragikus életének egyik megrázó jelenetét játszotta el egy urileány, *Máriássy Gabriella*, Máriássy törvényszéki bíró jobb sorsra érdemes leánya. Máriássy Gabriella a magas Tisza-hidról, öngyilkos szándékból letette magát a zajló, jéghideg Tiszába, ahol legerősebb a víz sodra. A közeli part szélén levő halászbárkáján foglalatostkodó Séra Dani halászmester rögtön csónakba vetette magát és kimentette a jajveszékelt leányt, annak minden ellenállása és könyörgése dacára. Mert Máriássy Gabriella mindenáron halni akart. A kimentett urileányt a helybeli csendőrszárnyparancsnokság egyik tisztjének jószívű felesége vette pártfogásba. Saját lakásukban felmelegítette s melegbe öltöztette a rendes *lakás és foglalkozás* nélkül csatangoló szerencsétlen leányt. T. i. körülbelül egy éve elhagyta a szülei házat és azóta — közmegebotránkozásra — itt Szolnokon csatangol Máriássy Gabriella, lakhely és foglalkozás nélkül. A most Kalocsán állomásozó apát sürgönyileg értesítették az esetről.

— **A nikaraguai háború.** Managuából táviratozzák: 20 iki jelentés szerint, amely a harc-térről érkezett, a nikaraguai csapatok tényleg legyőzték a hondurasi és san salvadori haderőket, amelyeknek halottai százával hevernek a csatatéren. A nikaraguai hadsereg számos hadifoglyot szerzett és 2000 fegyvert és municiót zsákmányolt. Állítólag a Hondurashoz tartozó Lacaiba kikötővárost is elfoglalták.

— **Uj alások Kevermesen.** Kevermes községben az által, hogy a község megvette az Ypsilanti-féle birtokot, a közigazgatás teendői igen felszaporodtak, úgy, hogy azok ellátására egy jegyző képes nem volt, azért a képviselőtestület kimondotta, hogy 1000 korona évi fizetéssel egy segédjegyzői állást és 730—730 korona fizetéssel két írnioki állást rendszeresít.

— **A fazék.** Két hitközségi tag, nevezzük őket Aron és Abrahámnak, a bíró előtt találkoznak. Aronnak kölesön adott Abraham egy fazekat, amelyet Aron megrepedt állapotban adott vissza szomszédjának.

Az ügy a bíró elé került, ahol Aron a következőképen védekezett:

— Először is Abraham egyáltalában nem kölcsönzött nekem egy fazekat; másodsor is az a fazék, amikor nekem ideadta, már meg volt repedve; harmadszor pedig a fazekat ép állapotban adtam neki vissza!

— **Az utolsó ebéd.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület ma délelőtt fél tíz órakor osztja ki istápoltságainak ezen idényben az utolsó ebédet, mely alkalomból az egyesület tagjait, valamint a gyermekbarátokat tisztelettel meghívja: az *elnökéig.*

— **Gyermek holttestek a dobozban.** Tegnap délelőtt a debreceni Nagyerdőn két gyermek hullát talált egy erdőőr. A hullák valószínűleg valami lelketlen anya bűnének az áldozatai, a mire nézve a megindult vizsgálat fog talán világot deríteni. Balogh János erdőőr tegnap reggel szokása szerint megindult az erdőben, hogy megkerülje a Nagyerdőt. Az erdő nyugoti részében elhúzódó árkon akart keresztül menni, mikor az árok mélyén egy nagyobacska fadobozt látott meg, mely gondosan el volt rejtve. Balogh gyanútlanul, inkább ösztönyszerűleg megrugta a dobozt s ennek egyik oldala kiesett s a dobozból egy gyermek hullának feje esett ki. Az erdőőr meglepődve vette vizsgálat alá a leletet, szét fészítette a dobozt s abban két, körülbelül egyenlő nagyságú gyermek hullát talált. — A felfedezésről azonnal értesítette a csendőr-

séget, mely a helyszínen megjelenve megindította a nyomozást. A hullákat beszállították a kórház hullatermébe, ahol tegnap Hoffmann József vizsgálóbíró jelenlétében Izsó dr. törvényszéki orvos felboncolta. A boncolás megállapította azt, hogy a két gyermek 5 hónapos ikermagzat s körülbelül 2—3 hete lehettek elásva az árokban. A csendőrség kutatja a bűnös anyát.

— **Nagyszabásu betörések.** Budapesti tudósítónk jelenti: Novák Béla divatárúkereskedőnek Főut 61. szám alatti üzletét ismeretlen tettesek álkulcsossal kinyitották és az üzletből 5000 korona értékű árut vittek el. — A nagyikindai rendőrség távirati értesítése szerint Pentz Miklós ottani divatárúkereskedőnél betörők jártak és 6000 korona értékű divatárut vittek el. Előző napon idegen emberek jártak a boltban, így valószínű, hogy utazó betörők a tettesek.

— **Tarts gyógysiker.** Fájdalmas esuznál, a derék-, testrészek és a forgó közzvényes bántalmainál a Moll-féle sóborszeszszól való bedörzsölés sikerrel használtatik. Egy üveg ára kor. 1.90. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész. es. és kir. udv. szállító által Bécs, J. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő javányével és aláírásával.

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 201

Megőrült a pásztorórán.

A fellázadt lelkiismeret.

Dráma a fürdőben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 22.

Szomorú végű szerelmi kalandról ad hírt fővárosi tudósítónk. A kaland egyik előkelőbb fürdőhelyen játszódott le és hőse egy férjes asszony, aki a fürdőben találkat adott a nála lakó szobaurnak. A találka után azonban annyira furdalta a lelkiismeret, hogy örföngeni kezdett. A dühöngő asszonyt a szolgaszemélyzet sem tudta lecsillapítani, úgy, hogy a mentőkért telefonáltak, akik a szerencsétlent az örültekházába szállították.

Az esetről alábbi távirati értesítést adjuk:

Borzalmas végű szerelmi kaland játszódott ma le a budapesti Rudas-fürdőben. Ma délelőtt ugyanis egy finoman öltözött hölgy jelent meg a fürdőben lovagja kíséretében. Közös fürdőt béreltek, majd bezárkóztak a kabinba. Félóra múlva kinyílt a kabin ajtaja: az uri ember kipirult arccal lépett ki és sietve távozott, téli kabátját is csak úgy magára kapta. Kévéssel ezután rémes sikoltozás hallatszott a kabinból. A szolgaszemélyzet megrémülve rontott be a kabinba, azt véve, hogy valami baleset történt. Az asszonyt a fürdőkádban ülve találták. A kádba forró víz ömlött és a szolgák azt hitték, hogy a kiömlő víz leforrázta az asszonyt. Azonnal odasiettek tehát, hogy kiséricsék. Alig közeledtek azonban, az asszony kiugrott a kádból, örföngeni, dühöngeni kezdett, majd *meztelenül kifutott* a folyosóra.

A szolgák utánarohantak, megfogták és viallatni kezdték, hogy mi baja van? Erre az asszony összefüggéstelenül férjéről és gyermekeiről kezdett beszélni, majd minden átmenet nélkül sirva fakadt. Majd újból dühöngeni kezdett, fejét a falba verte, úgy, hogy alig bírták megfékezni. Ekkor már látták, hogy örültek van dolguk. Telefonáltak tehát a mentőkért, akik csakhamar megjelentek és kényszerzubbonyt adtak a hölgyre. A szerencsétlen asszonyt beszállították a Lipótmezőre.

Utközben egy világos pillanatában elmon-

dotta, hogy férje vidékre utazott. Ő egyedül maradt a lakásban a szobaurral, aki elcsábitotta és rábeszélte, hogy menjenek együtt valamelyik fürdőbe. Itt azután elfogta a lelkiismeret furdalás s hisztérikus rohamai támadtak. Egyébről nem tud.

A szerencsétlen asszonyt, mint közveszélyes örültet kezelik a Lipótmezőn.

A román forradalom.

Véres harcok.

Üldözik a magyarokat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 22.

A romániai parasztlázadás oly arányokat öltött az utóbbi napok alatt, hogy elfojtása legalább gyorsan, vagy igen radikális eszközök nélkül alig képzelhető. Már tegnap jele tük, hogy a feldühödött, felbujtatott, minden egyensúlyból kiesett parasztlázadók antiszemita jelszavakkal járnak be ugyan a moldvai kerületeket, de azért már nem tudnak különbséget tenni zsidók és nem zsidók, románok és nem románok közt. A birtokosok és bérlők gabonaráktárait és kastélyait fölperzselik, legyenek ezek a bérlők és tulajdonosok zsidók vagy nem zsidók. Bortól, vértől, rablási vágytól megrészegegyedve legyilkolnak mindenkit, aki útjukba kerül. Nincsenek tekintettel semmire és senkire. Most már számos magyar állampolgárt is kiraboltak és meggyilkoltak, ami valószínűleg magán után fogja vonni a diplomáciai beavatkozást Magyarország és Ausztria részéről. A mai napon érkezett távirati jelentések már valóságos csatákról számolnak be, amely csatáknak számos halottja és sebesültje van.

Részletes távirataink a következők:

Mészárolják a magyarokat.

Bukarest, március 22. Az itteni kormánykörökben óriás megdöbbenést keltett az a hír, hogy a jassy-i kerületben a román parasztlázadás a magyar parasztlázadás ellen fordult. Ebben a kerületben több község van, amelyekben jobbra magyarok laknak. Így, többek között, *Horbesi* falut is esupa magyar lakja. A román parasztlázadás körülvették a falut és kaszákkal, vasvillákkal fölfegyverkezve, megrohanták.

— Mind kipusztítjuk a magyarokat! — ordították.

Akit találtak, megölték. Nem kímélték se az asszonyokat, se a gyermekeket. A házakat felgyújtották; sok öreg ember odaégett. Már egy óráig tartott a szörnyű mézárálás, amikor végre a katonaság megérkezett. De nem volt benne köszönet, mert a *sörtüzet a védekező magyarokra adta*. Számos halott maradt a színtéren. A gyalázatos vérengzés csak estefelé ért véget. A magyar parasztlázadás mindenféle fegyverkeznek és kétségbeesett ellentállásra készülnek.

Bukarest, március 22. Kukuteniben, ahol sok magyar ember lakik, a pápa izgatásai folytán összeütközés támadt a fellázadt parasztlázadás és magyarok között. Az esetről különböző verziók vannak forgalomban. Eddig négy halottról beszélnek.

Bécs, március 22. Bukarestből jelentik a lapok: Moldvából érkezett jelentések szerint az agrárforradalom folyton terjed.

Doróchoi várost a parasztlázadás teljesen kirabolták és felgyújtották. A lakosság elmenekült. Kukuteniben, ahol sok magyar is lakik, a parasztlázadás a magyarokkal ütköztek össze. Az összeütközésben *négy magyar elesett, 30 megsebesült*. Belgestieben a parasztlázadás katonasággal ütköztek össze. *14 parasztlázadót agyonlőttek*. Fogsann kerület forrongásban van. Szulice falut *teljesen lerombolták*. Hiteles jelentések még nem érkeztek.

Bécs, március 22. A Neue Freie Presse jelentése szerint az Aliance Israelite elnöke, miután a szövetség a külügyminisztert a romániai osztrák és magyar zsidók védelmére kérte fel, ma kihallgatáson jelent meg háró Aehrenthal külügyminiszternél, aki közölte vele, hogy a bukaresti osztrák-magyar követséget utasította, hogy a román kormánynál tegye meg a szükséges lépéseket. A jassy-i osztrák-magyar főkonzulátus is utasítást kapott, hogy a bajban lévő osztrák és magyar alatuvalókat a szükséges védelemben részesítse.

Bukarest, március 22. Az itteni magyar kolónia telegrammban kért segítséget Wekerle Sándor miniszterelnöktől. „Mindnyájunk élete veszedelemben forog, — mondja a távirat — ha nem intézkednek, végünk van; a román kormányban nem bízunk többé.”

Jassy, március 22. A jassy-i osztrák-magyar konzulátus utasítást kapott a bécsi külügyminisztertől, hogy védelmezze meg a monarchia alattvalóit. A konzul ennek következtében a román kormánynak fordult, hogy fegyveres erőt bocsásson rendelkezésére. A román kormány eddig még nem válaszolt a konzulnak. Elképzelhető, hogy ez a huzás halasztás milyen következményekkel járhat, amikor minden órában százakat lemészárolhatnak.

Terjed a futótűz

Itzkany, márc. 22. A menekültek még mindig tömegesen érkeznek, egyre jobban érezhetővé válik az élelmiszerek hiánya. Egyes családok már éheznek. Botusaniból ma háromszáz menekült érkezett teljesen kifosztva és olyan állapotban, melyet nehéz leírni. A tömeglakások zsúfolásig megteltek.

Cernovitz, márc. 22. A Dorohaj közelében fekvő Salzea helységet kifosztották és lerombolták. Cantacuzene palotáját Pascanulban a fölkelők teljesen elpusztították. A fosztogatók már nemcsak a zsidó bérlőkkel törődnek, hanem mindenütt a bojárok ellen is fordulnak. Solsoveniben 1500 parasztlázadót betört *Ghyka* herceg birtokára és ott óriási pusztítást vitt véghez.

Bukarest, március 22. Egyre újabb vész-hírek érkeznek. Berlaniban a helyzet kétségbeesítő. A várost 4000 parasztlázadós *ostromolja* és felgyújtással fenyegeti. Jassyban a helyzet változatlan. A parasztlázadás még mindig tömegesen a város előtt táboroznak, de a katonaság egyelőre sakkban tartja őket. Tegnap sikerült a vámsorompónál felállított katonaságnak a parasztlázadós csapatokat, melyek be akartak törni a városba, visszaverni.

Véres harcok.

Cernovitz, márc. 22. A fölkelők tegnap *Salacea* környékén fosztogatnak és az összes birtokokat elpusztították. Ma reggel Bakunál véres harc volt a parasztlázadás és a katonaság között. A katonák *több sörtüzet adtak*, amelyek a parasztlázadás közül *tizennégyet megölték*. Vasluban a harc ma reggel újra megkezdődött. A parasztlázadás a präfektúra elé vonultak és a präfektustól a földbirtokok fölosztását követelték. Amikor ez megtagadta *érésüket*, megkezdődött a fosztogatás. *Coloriu* őrnagy, aki a kato-

nai csapat élén állott, revolveréből többször a parasztlázadásra lőtt, akik erre rávetették magukat az őrnagyra és *véresre verték*. A katonaság előbb a levegőbe lőtt, azután, amikor ez nem használt, sörtüzet adtak a tömegre, amelyből *heten elestek és kilencen megsebesültek*. A parasztlázadás végül meg akarták lincselni az őrnagyot, akinek azonban sikerült egy házba menekülnie.

Bukarest, márc. 22. Moldva számos helységéből *újabb zendüléseket jelentenek*. A lakosság tömegesen menekül. A kormány nagyon energikus intézkedéseket tesz a mozgalom elfojtására.

Cernovitz, márc. 22. Bukovinában attól tartanak, hogy *a mozgalom oda is átcsap*. A hatóságok katonai segítséget kértek és ma már két zászlóalj parancsot is kapott, hogy legyen készenlétben a határra vonulni.

Bukarest, márc. 22. Jassyban antiszemita hangulat vált érezhetővé. A zsidókat ma a külvárosokból beocsátották a belvárosba.

Batusán, márc. 22. A kerület egészen föllázadt.

A tüzéség működésben.

Botosán, március 22. A parasztlázadás kijelentették a präfektusnak, hogy mindaddig nem nyugszanak, amíg az összes zsidókat ki nem üzték. A községbe *tilzéséget küldtek*, mivel a gyalogság és lovasság nem volt elég erős a lázadók megfékezésére.

Bukarest, március 22. Több ezer parasztlázadós Piatrava városát be akarta venni. A megszálló katonaság és a parasztlázadás között összeütközés volt, amelynél a katonaság részéről *hatan meghaltak* és tizenheten megsebesültek, míg a lázadók közül *39-et megölték* és *57-et megsebesítettek*. A parasztlázadás közül *250-et elfogtak*.

Bukarest, március 22. Padluban kétezer parasztlázadós a városba hatolt és ott kijelentette, hogy mindent elvisznek, amit nem önként adnak meg nekik. Erre az összes házakat kifosztották, a butorzatot az utcára dobták és fölgyújtották. Csak később érkezett a katonaság, amely összeütközött a parasztlázadásokkal és ezek közül *11-et megölt*. Számosan megsebesültek. A katonaság közül a csapat vezetőjét, egy őrnagyot a lázadók ködöbással súlyosan megsebesítettek.

Bukarest, március 22. *Vaslui* városát éhínség fenyegeti, mert az összes pék- és husüzleteket kifosztották. A mai napon újabb véres összeütközés volt a katonaság és a parasztlázadás között. A lázadók közül *tízet agyonlőttek* és sokat megsebesítettek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Rosenkranz és Gildenstein. vigjáték. Bácsné Maar Julia búcsúfellepte. (C. bérelésűnet)
Vasárnap: Delután: A három testőr, bohózat. Este: Felhő Klári, nép zímű. Kaposy Józsa búcsúfellepte. (Bérelt A.)
Hétfő: Delután: Hávelyk Matyi, tündérrége. Este: B a b a. operetta. (Bérelt B.)

* **Beregi Sándor búcsúfellepte.** A szeretet minden jelével elhalmozta az aradi közönség *Beregi Sándort*, a színtársulat egyik legszimpatikusabb és legtehetségesebb tagját búcsúfellepte alkalmával. A színház nagy számu közönséggel telt meg, és nem volt a jelen voltak közt egy sem, aki szeretettel ne ünnepelte volna *Beregi Sándort*, kinek távozását határozott veszteség a színtársulatra nézve, és akit mindenkor örömmel lát viszont az aradi publikum. Bizonyítja ezt a mai ováció számba menő búcsúztatás is, melyben csak igazán népszerű színésznek van része. A lovag ur György apród szerepében búcsúzott *Beregi*. Megjelenésekor hosszantartó tapsal fogadták és ez az ünnepelés kitartott mellette az egész

előadás folyamán. Az első felvonás végén koszorukat, ceokrokat és ajándékokat nyújtottak fel az orkeszterből. Koszorut adott Aradváros közönsége, a koszorúhoz egy *öt száz* koronával bélelt pénzeslevelet is mellékeltek. Szendreyek — A viszontlátásra — felirattal adtak egy nagy babérkoszorút. Ezenkívül több palmaágat és virágkosarat, értékes aranyláncot kapott a bucsuzó művész. A közönség és sajtó nagy szeretete és elismerése elkíséri Beregit új otthonába, Nagyváradra is és ha visszatér, mindenkor szeretetteljes fogadtatásra számíthat. Ma, este lépett fel utolszor *Zsigmondy Anna* is; kit gyönyörű virágcsokorral ajándékoztak meg tisztelői. *H. G.*

Fölkinákozás a trónörökösnek.

Jelentkeznek a románok.

A Lupta vezércikke.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 22.

Ferenc Ferdinánd főherceg berlini utazásának alkalmából a román nemzetiségi párt-hoz közelálló *Lupta* című lap vezércikkét közöl, amely magyar politikai körökben igen nagy feltűnést keltett. A cikk tartalma orv bujkálás és rosszlelkű fölkinákozás, tendenciája pedig, hogy azt a látszatot keltse, mintha a trónörökös elfogult volna a magyar nemzet valamelyik nemzetisége javára. A cikk a beavatottság látszatával hirdeti, hogy *Ferenc Ferdinánd* a magyarok ellen támadó románok iránt nagy előszeretettel viseltetik s többek között a következőket írja:

Ferenc Ferdinánd egy név, egy szimbolum. Szimboluma az élőknek, a reménykedőknek és a habsburgi monarchia összes nemzetiségeinek. Mi románok reménykedünk a mi jó uralkodónkban, de szemünk a mi jövő uralkodónkhoz, *Ferenc Ferdinánd*hoz fordul. Ő tudja, ő ismeri a román katonák bravurjait, jellemvonásait és népünkhöz s román fajunkhoz való előszeretettel atyjától, *Károly* Lajos főhercegtől örökölte, aki nagy filoromán volt. Történeti tanulmányai csak megerősítették a románok iránti nagy előszeretetésében és még a béke idején tapasztalta a nagy ragaszkodást a román nép részéről, amely a bajok és veszedelmek között sem fogja majdan őt elhagyni.

A cikk azzal végződik, hogy fölszólítja a román papokat és a román népet, kérjék a mindenhatót, hogy hosszabbítsa meg az uralkodó életét, de ha a végzet mégis elveszi őt tőlünk, ott lesz utóda, a fenséges trónörökös, aki szeretett családjával együtt jó érzellemmel van a mi népünk, a román nép iránt.

Árviz Szatmár-Németiben.

A Szamos áradása.

Elöntött községek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, március 22.

Az ideai zord télnek rendkívül nagy hó- és jégtömeget most, hogy megkezdődött az olvadás, az ország számos részét az árviz-katasztrófák komoly veszedelmével fenyegetik. Az első riasztó hírek Szatmár-Németiből érkeznek, ahol jégtorlódás következtében a Szamos már kiöntött és a várossal együtt egész csomó község árvizveszedelemben forog.

Az ideai év első nagyobb áradásáról és ennek pusztításairól az alábbi távirati tudósítás számol be:

A Szamos éjfélről kezdve rohamosan árad. Árviz fenyegeti a várost és a közeli helységeket. A helyzet igen veszedelmes, mert a Szam-

os másfél méter vastagságú jégrétegének elindulása nem remélhető. A délután megalakult vészbizottság permanenciában van.

A jég egyrésze megindult, de a vágóhid táján újból megrekedt. A csikói szorosból megindult óriási jégtömeg Veresmart és Borhid között összetorlódott. Az árvizveszedelem folyton nő. Este 8 órakor a vizállás öt és fél méter.

Dés-ről újabban nagyarányú áradásokat jelentenek.

Szatmár-Németiben a katonaság állandóan készenlétben van. A városnál beömlő Homoród vize a mederből kilépve, előtéssel fenyegeti a Neuschloss-féle fűrészgárat. A veszély elhárítására a kereskedelmi miniszter engedelmével a gyár mellett elvonuló hegyi vasut töltésén ereszeket vágta a víz elvezetésére. Az összes zsilipeknél gőzszivattyukat állították föl, amelyek szakadatlanul működnek. A bajt növeli az, hogy a Szatmárról nem messze levő Patóháza alatt a Désről elindult jég egy része megakadt és a folyást megakadályozza. A folyamtechnói hivatal közegei éjjel-nappal a legveszélyesebb helyeken vezetik a mentési munkálatokat.

Pofonok nagy mennyiségben.

A Lázár eseteiből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Megirtuk hogy a *Makói Ujság* cikksorozatban foglalkozik a *Makói Hirlap* ügyeivel és külön fejezeteket szentel *Neumann-Rátkai* — *Nemes Lázár* Lászlónak, a *Makói Hirlap* helyettes szerkesztőjének. Tegnap még tizenhárom jölrányzott pofon történetét mondta a M. U., ma pedig már „kimondhatatlan mennyiségű pofonok” származásáról tesz említést. A mulatságos leleplezések, amelyek *Neumann* stb. *Lázár* Lászlót nem a legkedvezőbb világításban tüntetik föl, így hangzanak:

A *Makói Hirlap* helyettes szerkesztőjének, *Neumann-Rátkai* — *Nemes Lázár* Lászlónak a viselt dolgai a lehető legpiszkosabbak. Hősapokon keresztül lehetne írni, hanem ennyit már nem érdemel meg egy olyan szörny-alak, akinek a külső rutságát a lelki világa hatványozottan igyekszik fölülmulni. Es sikerül is neki.

Mikor *Aradról* kiverték, könyöradományokat gyűjtött, hogy el tudjon utazni s a ki nem érdemelt kegyadományokat úgy hállalta meg, hogy az aláírási iven a *Barabás* Béla és mások által aláírt 2—3—4—5—6 koronát ugyanannyi szakra, meg ezerre javította ki azon a címen, hogy az aláírók részvénytársaságot alapítanak lapkiadásra, amely lapnak a szerkesztésével ifj. *Rátkai* Lászlót (*Neumann* László) bízzák meg. A hamisított számokkal sikerült is neki a fővárosban egy-két napig lapot kiadni, de aztán menekülnie kellett a fővárosból s mivel egy írógép vásárlásból kifolyólag még erkölcstelen merényletért is üldözték, a kellemetlen emlékeket úgy tette kellemesebbé, hogy — *ellopta* egyik volt munkatársának a kabátját.

Legaljasabbak azonban *Debrecenben* viselt dolgai. Nehéz időkben került oda, a nemzeti ellenállás idején. Amint meglátták s megismerték, a „*Debreceni Független Ujság*”-tól azonnal kitették. A jeles sajtólovag és „kulturember” azonban nem esett kétségbe. Aznap tartóztaták le a „*Debrecen*” című politikai napilap szerkesztőjét *Kovács* Gusztáv kirendelt megye- és városfőnök megveretése miatt. Beállított hát *Nemes* a debreceni függetlenségi párt elnökehez s legyalázva a hazafias viselkedés miatt

letartóztatott szerkesztőt, felajánlotta magát szerkesztőnek. Mikor pedig ezt a szemére hányták, egyszerűen lehazudta. *Kimondhatatlan mennyiségű pofonok* származtak ebből, melyeket csak egy olyan jól hozzászoktatott ábrázat bírt el, mint a *Nemes Lázár*.

Országos aratósztrájk.

Riasztó hírek

Mezőfi Vilmos nyilatkozik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 22.

Még jóformán ki se tavaszodott és máris egyre sűrűbben vetődik felszínre az a kérdés, amely minden gazdát egyaránt izgat: az aratósztrájk kérdése. Legutóbb Békéscsabáról érkezett olyan híradás, min ha országos aratósztrájk szervezése volna készülöben. A hatóságok és a kormány egyaránt komoly figyelemmel kísérik minden ilyen mozgalmat, s a katonaságnak munkára való kirendelését is előkészítették már, amennyiben erre aratósztrájk esetén szükség lenne.

Érdekes nyilatkozatot tett ma az aratósztrájk dolgában *Mezőfi Vilmos*, az ujjászervezett szociálisták vezére, akinek pártjához a földmunkások legnagyobb része is hozzátartozik.

Budapesti tudósítónk jelenti:

Békéscsabáról az a riasztó hír kelt szárnyra, hogy erősen folyik a szervezkedés az aratósztrájkra, amely végső eredményként országos sztrájk rendezését célozza.

Egy újságíró ma kérdést intézett *Mezőfi* Vilmos országgyűlési képviselőhöz, mi igaz a sztrájkhírből? *Mezőfi* a következőket mondotta:

— Az aratási sztrájkról szóló hírekben ugyanazt a lelkiismeretlen taktikát látom, amely a múlt évben is aratás előtt — úgy látszik titkos céllal — nyugtalanságot akart kelteni a földbirtokosokban. Aratási sztrájkról az idén éppen úgy nem lehet szó, mint a múlt évben, mert a földmunkások szövetségei — első sorban a miénk — ily örült és célhoz nem vezető eszközöz nem nyulnak. *Achim* L. Andrásban meg lehet a jóakarát ahhoz, hogy ilyen aratósztrájkot inspiráljon, de képessége nincs rá. Ugy értem ezt, hogy a parasztpárt csak a holdban létezik de a valóságban nincs. *Achim* igen lelkes, szangvinikus ember, de egyedül csak Békésben található néhány száz parasztpárti, akikkel országos sztrájkot rendezni nem tud, annál kevésbbé, mert az elnöklésével működő földmunkás szakegyletnek egyetlen csoportja volt Békéscsabán, de a hatóság jogtalanul erőszakoskodva, azt is fölöslatta. Az egyik jól tájékozott cikkíró megtesz engem keresztényszociálistának. Hát ezt a kitüntetést megköszönne az illetőnek *Molnár* János apát. A rendszeresen aratás előtt fölmerülő aratósztrájk hírének semmi más célja nincs, minthogy bizonyos titkos politikai machinációkat fedezzenek vele.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Jókodv asztaltársaság holnap szombaton este nyolc órakor ünnepli meg március idusát a választó-utcai *Schiffert* vendéglőben. Az ünnepi beszédet *Krenner* Zoltán dr. tartja. Az estélyen vendégeket is szívesen lát az elnökség.

(*) A *Kossuth* Lajos betegsegélyző- és temetkezési-egylet folyó évi március hó 24 én, d. u. 8 órakor, az izraelita hitközség tanácstermében tartja évi közgyűlését.

Tavaszi újdonságok női felöltők és Cosztümökben

RADÓ GYULA áruháza Andrassy-tér (szemben az új minorita templommal.) 765

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 22.

Az időjárás csak látszólag tavaszias. Hamarabb érezzük a hűvös szellőt, mint a nap melegét, pedig ma már fordítva kellene hogy legyen. Azonban még nincs késő. A veszély semmiesetre sem olyan nagy, mint ahogy azt a gabonatözsde hangoztatják. Még csak márciusban vagyunk. Rövidesen enyhe, meleg időt kaphatunk, mely aztán állandósul és ekkor az, mi eddig elmulasztott, pótolható. Igaz, hogy ennek hamarosan kell megőrténnie!

A gabonaüzlet irányzata természetesen a kedvezőtlen időjárás hatása alatt rohamosan megszilárdult s e pillanatban az idő kérdése, hogy meddig hajtják fel az árakat? Hogy azonban ez minden tekintetben nem helyes, azt esetleg már a közeli napok fogják igazolni, lévén mindennek határa.

A tegnapi s mai napon meglehetősen hozatal volt a piacon.

Eladásra került:

2500 mm. buza 6.90—7.05.

590 mm. tengeri 4.50—4.60.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 22.

Kínálat és vételkészség korlátolt. Elkelt 10,000 méter-mázsa 5 fillérrel magasabb áron. Amerika 1/2 magasaabb. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.68—7.69	7.69—7.70
Buza októberre	8.05—8.06	8.05—8.09
Rozs áprilisra	6.63—6.69	6.65—6.66
Zab áprilisra	7.79—7.80	7.81—7.82
Új tengeri	5.27—5.28	5.28—5.29

Zárlat 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	675 —
Magyar hitelrészvény	794 —
Oestrák-magyar államvasuti részvény	666 —
Hazai bank részvény	285.50 —
Rima-Murányi vasút részvény	150 —
Városi villamosvasuti részvény	100 —
Magyar kereskedelmi részvénytársaság	647 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Március 22.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 148—149 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 148—149 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 49—150 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 140 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésleiszám: Március hó 19 napján volt készlet 19,969 darab, március hó 20. napján felhajtott 443 darab, március hó 20. napján elszállított 152 darab, március hó 21. napjára maradt készletben 20,360 darab. A hírtól sertésüzlet irányzata: Vátozatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki tudósítóink karát újraszervezzük. Ismételt felkérjük tehát azon tudósítóinkat, akik a tisztjüket továbbra is meg akarják tartani, szíveskedjenek erre vonatkozólag minél előbb nyilatkozni, nehogy az illető községben más bizzunk meg a tudósítással, — ami természetesen maga után vonná a

régi tudósító tiszteletpéldányának beszüntetését. Felkérjük egyúttal azokat is, akik oly községből ajánlkoznak tudósítóul, ahonnan eddigelé levelezőnk nincs: szíveskedjenek ajánlataikat minél előbb hozzánk juttatni.

Aradi Bandi. Fő a helyesírás. Például: hagyjuk és nem hadjuk: oktrojálni és nem oktruálni. És így tovább. Kéziratok visszaküldésére még kivételesen sem vállalkozunk. Tárcája már csak azért sem közölhető, mert ön e szót: kéjes, kélyes nek írja. Kélyes érzéssel helyeztük papirkosárba.

H. Szederkényi Anikó. (Kaposvár.) A husvéti számra, mivel a nyomdatechnikával nem harcolhatunk, kénytelenek voltunk ma érkezett elbeszélést felhasználni. Multkori levelére vonatkozólag: semmi kifogásunk az ellen, hogy az illető újságnak is küldjön tárcát. Verset — sajnáljuk, — nem használhatunk. A Huszadik Században megjelent gyönyörű tárcájához őszintén gratulálunk.

Nemzeti Színház.

C) bérletszünet

C) bérletszünet.

Szombaton, 1907. évi március hó 23-án:

Rosenkranz és Gildenstern.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Klapp Mihály. Fordította: Cs. y Gergely.

S Z E M É L Y E K:

Liebenstein Ernő gróf, fia	Hunyadi J. Beregi S.	Düring Vilma	Szathmári A. Harmath J.
Rosenkranz Klara	Szederei M.	Schmelch De II Lajos.	
Klenbora Clarissa	Bácsné.	Santleben Várnai Jenő.	
	Körösy Juci.	Brrő, fia	Kulesár L.

Kazdote este 7 és fél órakor.

IDEGENEK ARADON.

Március 22

Központi szálloda. Kepich Emánnel borkereskedő Karánsebes. — Mireke György gyáros Berlin. — Mannheim Zsiga dr. orvos Medgyesegyháza. — Berényi Jenő dr. orvos Seprős. — Thury Ferenc dr. ügyvédjelölt Békésgyula. — Czárán Koszta magánzó Temesvár. — Kohn Sándor tisztviselő Alváca. — Csiky Mihály körjegyző Alváca. — Sebesi Vilmos vállalkozó Temesvár. — Bloch Armin magánzó Miskolc. — Komáromy Sándor dr. orvos Karlsbad. — Gaszner Károly tisztartó Irokipusztá. — Grün Sándor dr. ügyvéd Pécs. — Batori Jenő utazó és neje Budapest. — Bleicher József törzsorvos neje Fehértemplom.

Fehér Kereszt szálloda. Fehér József nagybirtokos és fia Seprős. — Szilágyi Kálmán szolgabíró Nagylak. — Péterfi Lajos kereskedelmi miniszteri tanácsos Budapest. — Salkovszki Iván intéző neje Kisjenő. — Koczander N. fakereskedő Déva. — F. uerwerker József magánhivatalnok Petrozsény. — Ivar Sándor vegyész Nagyikinda. — Mester Zoltán birtokos Békésgyula. — Faragó Endre hivatalnok és neje Békésgyula. — Guttman Manó bérlő Nagyvárad. — Angyal Imre hivatalnok Fehértemplom. — Hajosár Árpád mérnök Kecskemét. — Tarnócy Károly és családja Győr. — Bárdos Simon kereskedő Igló. — Fodor Sándor és neje Zombor. — Mattel Imre Grác. — Vajda Kálmán gyógyszerész. Nagyszeben. — Kun Béla és leányai Szolnok. — Pocsay Andor utazó Miskolc. — Neustädter Ado f utazó München. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. — Veisz József utazó Budapest. — Roth Antal utazó Budapest. — Dick Fidél utazó Budapest. — Hental-

lér Antal utazó Budapest. — Tóth Péter utazó Budapest. — Fleissig Salamon utazó Budapest. — Braun Andor utazó Budapest. — Bienenstock Sándor utazó Budapest. — Veisz Miksa utazó Budapest. — Lamberger Herman utazó Bécs. — Löbl József utazó Bécs. — Grünvald N. utazó Bécs. — Garai Sándor utazó Bécs. — Politzer Izsó utazó Bécs. — Kerekes Oszkár utazó Bécs. — Deutsch Arthur utazó Bécs.

NYILTTER.*

1907.120— g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az alább felsorolt munkálatok teljesítésére folyó évi március hó 26-án d. e. 10 órakor árlejtést tart:

1. A Török Gábor-utca végén az élővizcsatorna átvezető beton közuti hid építése 6025 kor. költségelőirányzattal.

2. Az élővizcsatorna jobb partjától az állami gyermekmenhelyig vezető ut készítése 514 kor. 80 fill. költségelőirányzattal.

3. A Thököly-tér asfalt burkolata, beleértve a Lázár Vilmos-utcától a Heim Domokos-utcáig terjedő kocsutnak asfaltból leendő burkolását 3810 kor. költségelőirányzattal.

4. A radnai-ut déli oldalán összegyűlemlő vizek levezetésére szolgáló csatorna építése 4418 kor. 80 fill. költségelőirányzattal.

5. A Hunyady-, valamint a Szent Pál-utcának a Boczkó- és Hunyady-utcaik közt fekvő részének asfalt burkolása 22536 kor. 60 fill. előirányzattal.

6. A Tehén- és Tel-utcaik csapadék és belvizeinek levezetésére a szél-utcai csatornaig beton csatorna készítése 5706 korona költségelőirányzattal.

7. A Pöltenberg Ernő-utca átkövezése 1200 kor. költségelőirányzattal.

8. A Teleky-utca kocsutjának asfaltburkolása 30658 korona 50 fillér költségelőirányzattal.

9. Az Alsó Molnár-utca kocsutjának régi kockakövel való burkolása 1560 korona költségelőirányzattal.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban az árlejtést megelőzőleg a városi pénztárban, a letétet igazoló pénztári jegy az ajánlathoz csatolandó.

Az árlejtésen csupán írásbeli ajánlattal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, fenti határidő letelte előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó letéti jegy van csatolva s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árelengedés vagy felülfizetés százalékokban fejezendők ki.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg megtekinthetők.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1907. évi március hó 11-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor,
ajjegyző.

URAK!!!

Öltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon sz. 475.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Jókai Mór munkái

(nemzeti kiadás.)

Mikes Kelemen Törökországi levelei

(100 koronás diszkiadás.)

Műveltség könyvtára.

Gáspár: Utazás a föld körül.

Képes Nagy Világtörténet.

Brehm: Állatok világa.

Reclus: A föld.

Herrman: Magyar Halászat és a term. tud. társulat kiadásában megjelent több forrás

munka

267

antiquarice

leszállított árakon

kaphatók.

Több száz évfolyam magyar és német folyóirat diszta-blában kötetenként 8—10 régen, 2—4 koronáig.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad, Weitzer János-utca.

Az 1902. évi versenyző Ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi (máskülönben) Ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

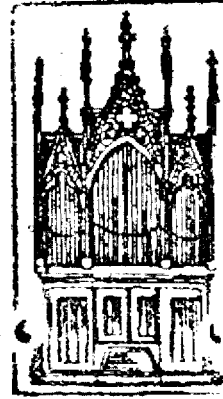
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltenek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsem a szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy **addig, míg készletem tart** ez évi szőlőoltványterméséből kiváló szép, **duz gyökérzetű**

bor és csemege-faju szőlőoltványok

kerülnek eladásra.

A nagy szárazság következtében a kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlom **duz gyökérzetű szőlőoltványaimat**, továbbá gyökeres **Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola** veszőimet.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásról t. vevőimnek kivétel nélkül szívesen szolgálunk.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szolgálunk.

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Van szerencsem a becses közönségnek tudomásul adni, hogy a

Deák Ferenc-utca 33. sz. a.

új modern

pék-üzletet

nyitottam.

Tudomásul adom, hogy itten minden nap tiszta tejjel és bivaly-vajjal készült izletes **sütemények** kaphatók. Minden nap friss, jóízű **krumplis-kenyér** is, finom **teasütemény** és karlsbadi mód szerint készült vajos, tejes és vizes **kétszeresült** is olcsón kapható. Ugyanitt lehet **minden délután** kenyeret és kalácsot **sütni**. Kapható elsőrendű **tejes-kenyér**.

A nagyérdemű közönség b. pártfogásáért esedezem. 639

Tisztelettel

Ehrman Henrik.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Francia „Blouse Albu.”

180 legújabb eredeti francia divat-
képpel 1 korona 50 filléért kapható
Ingusz I. és Fia könyvkeres-
kedésében Arad. Telefon 517. 861

Könyvelő

magyar-német levelező üzletekben
munkát vállal. Megkeresések „Per-
fect” címre a kiadóba kéretnek.
896

Bonne

ajánlkozik két nagyobb gyermek
mellé, ki a házi teendőkhöz is se-
gédkezik. Ajánlatokat a kiadóhi-
tatal továbbít. 895

Nagy ismeretséggel bíró
urak könnyű módon

mellékjövedelmet

szerezhetnek maguknak.

Ajánlatokat „K. A. 1515” jel-
ige alatt a lap kiadóhivatalába,
vagy a Fehér Kereszt szállodában
személyesen 24-én délelőtt jelent-
kezzenek. 8930

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végek:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-
tartalom és hányadék, vér,
koros folyadék-gyülemek, epe
és hugykőképződmények, ne-
mi szervek váladékai, torok
lepedék, öndő, anyatej és kor-
szöveti vizsgálatokat mér-
sékelt díjazásért. 288

Ügyes

segédet,

ki a rófosben jártas
és románul beszél,
azonnali belépésre

keresek.

Weisz Mór,

Székudvar. 885

Köhögés!

Aki ezt meg nem figyeli, az ön-
magnak a károsítása!

Kaiser-féle

mell-karamellák.

A három fenyővel, Orvosilag
ajánlva és megvizsgálva köhög-
gés, rekedtség vagy kata-
rus és elnyálkásodás ellen.
5120 közjegyzőileg hitelesí-
tett bizonyítvány lga-
zoj, hogy amit ígér, meg is
tartja.

Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.
Kapható: Gutort Földes Kelemen, Ha-
jós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárban Aradon, Zombory János
gyógyszertárban Uj-Szent-Annán és
Szokoly Sándor „Iris” gyógyszertár-
ban Lippon. 819

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megalapozásra működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
hársítig kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan késmo-
nással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha
mindegyik doboz Mollnak
védjegyét és aláírását tűn-
teti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
bajok, testi bántalmak, gyomorgörccs és gyomorköv, rögzött székrekedés,
máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb máj betegségek ellen
a jeles hájszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZ

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjegyét
tünteti fel és „A
MOLL'S
Fraschbranntes
und Salz”
Moll” felirattal ónozzattal elzárva van. A Moll-féle sós-borszesz ne-
vezetesen mint Iszidomacillapító bedrzsölés szer, késavény,
csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb nép-
szer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
mek és felnőttek okzerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill.
Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszétküldés:

MOLL A. gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által.

Hécs, 1., Tuchlauben 9. sz.

3971

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek.
A raktárakban tessék határozatlan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertáraiban.

Egy ügyes rikkancs, ki egy
esti lap árusítását elvállalná, al-
kalmazást nyerhet.

757705

Nagyváradai bor

ugyanottani ortodox rabbi hech-
scherrel ellátott eredeti hor-
dókban

fehér és schiller

jutányos árban kapható.

Hirschmann Albert

borkereskedőnél 838

ARAD.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-
munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és
szobakárpitozást a legeggy-
szerűbb és legdiszesebb kivitelben
vidéken is. 837

Egy jóforgalmu

szatócs-

üzlet

italméréssel egybe-
kötvé, kedvező feltéte-
lek mellett május 1-re,
szükség esetén

azonnal átadó.

Cím a kiadóhivatalban. 784

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Uj divat-kelmék!

Uj blous-kelmék!

Uj blous-selymek!

Uj delének! teljes választékban

már raktárra érkeztek.

Kirakataink megtekintését kérjük.

Rosenblüh H. és Társa.

836

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!